

JÚL

Júl je štedrý najmä k deťom,
obdaril ich teplým letom,
zasial na stráň maliny,
priniesol im prázdniny.
Aj penzisti radosť majú,
viac koruniek počítajú.
Tešia sa, že pre vnúčikov
bude opäť viac cukríkov.
Lesy naplnia sa vôňou,
lákajú nás svojou tóňou.
Peter, Pavol nelenili,
hubami nás zásobili.
Cyril, Metod svorne spolu
pozývajú nás ku stolu
a my na ich meniny
robievame hostiny.
Anička a Margita
pošlú koscov do žita,
nech je dosť, čo najviac treba,
kúsok voňavého chleba.
Jedni snívajú o mori,
iní už za rannej zory
tehlu k tehle stavaj,
o Malte len snívajú.

AUGUST

Keď sa august ku nám vráti,
za prácu úrodou platí,
štedro sýpky ponapĺňa,
každá záhrada je plná
ovocia a zeleniny –
odmena za kopu driny.
Na Vavrinca každý spozná,
aká bude sila hrozna,
no a po Nanebovzatí
vieme, že sa leto kráti.
Nad Rovňou sa dymy stelú,
celé rodiny sa berú
pozbieľať náš druhý chlieb,
naplniť ním kopolu vriec.
Ešte tešíme sa z leta,
no v povetrí si už lieta
jemná sieťka pavučiny,
odkladá na rok prázdniny.

Teplá vôňa augusta
zvyšky leta rozpúšťa.

Alžbeta Škurlová

MESTSKÝ ÚRAD INFORMUJE...

Nafotené 3.6.2005.

Nafotené 24.6.2005.

Počas mesiaca jún bola zrekonštruovaná stavebná časť studne na ulici Tehelnej. Rekonštrukčné práce zahŕňali: vymurovanie a omietnutie múrika z betónových tvárnic, osadenie betónových striešok na múrik, opravu schodov, opravu roštu, uloženie zámkovej dlažby, natretie kovových konštrukčných prvkov a terénne úpravy okolia studne. Rekonštrukčné práce boli prevedené pracovníkmi na aktívnej činnosti (najmä Zdenkom Kurečajom) pod vedením Jána Hlibokého.

Studňa tak dostala tesne pred začiatkom prázdnin nový šat a bude zaujímavé poznanie do akých šiat ju „oblečú“ počas prázdnin prázdninujúce deti, ale aj návštevníci, ktorí prichádzajú za kvalitnou vodou na Tehelnú z celých Giraltoviec a ich okolia. V najbližších mesiacoch je ešte

potrebné previesť údržbu hĺbkového čerpadla vo vrtanej studni hlbkej 40 m. Z tohto dôvodu bude studňa na niekoľko dní počas letných prázdnin odstavená.

odd. výstavby

NAŠA ANKETA

Opýtali sme sa

Ak by ste mali dostatok finančných prostriedkov a právomoc rozhodovať o veciach, čo by ste ako prví urobili v Giraltovciach?

To bola naša otázka, ponúkame vám získané odpovede.

Čo by som v tom prípade urobila ja? Zriadila a prevádzkovala by som centrum voľného času, ktorého súčasťou by bola aj rekreačná oblasť pre deti, mládež, dospelých, seniorov..., kde by všetci mohli zaujímavo a zmysluplne tráviť čas (nie len formou krúžkov). Zriadila by som nadáciu na podporu šikovných, ale nemajetných detí a poslala by som všetkých poslancov a zamestnancov mesta na chvíľu do sveta, do súkromných firiem, na školenia a semináre, aby videli, ako to funguje inde. Že ste chceli vedieť, čo by som urobila prvú a jediné. No ak by som mala moc a peniaze, to všetko by nebol problém urobiť hneď a súčasne. Na oplátku za moju odpoveď by som však aj ja rada počula od tých, ktorí už teraz majú tú moc aj možnosti zariadiť, aby peniaze boli, ako to dokázali zúžitkovať, ktoré ich zámery im vyšli, čo ešte plánujú splniť a čo sa už nepodarí.

T. Birošová

Ja by som zriadil v Giraltovciach veľkú školu, v ktorej by bola materská, základná, stredná a vysoká škola. Okolo budovy by bol obrovský pozemok, na ktorom by boli záhrady, sady, ihriská, bazény, les ... Škola by mala špičkové zariadenie s množstvom učebných pomôcok vrátane hvezdárne a jazierka na učenie biológie. Jedáleň s jedlom zadarmo by zaručovala výživu žiakom. Celá škola by premieňala slnečnú energiu na elektrickú. Dopravu do školy by zabezpečovala kvalitná infraštruktúra.

Milan Biroš Gymnázium

Nakúpila by som nové knihy do knižnice.

49 rokov – žena

Vybudoval priemyselný park. Vymenil prestárnu zeleň v parkoch centra mesta. Opravil chodníky nielen v centre, ale v celom meste. Presmeroval kamiónovú a nákladnú dopravu mimo mesta, vytvoril pešiu zónu. Premenil by som mestský park na dokonalú oddychovú zónu, vybudoval piknikové miesta, kryté aj napr. „starý mestský úrad“ prebudoval, tiež „Dom služieb“.

Peter Legiň – 46 rokov

Dal by som vyčistiť všetky rieky a vodné plochy v Giraltovciach.

Marek Kmec

Želali by sme si viac zelene v meste, mala by byť dobre udržiavaná a tiež na záhonoch i v truhlíkoch by malo byť veľa kvetov.

Sestry Žultákové

Dal by som zlikvidovať smetisko, chemicky ho ošetriť a znova zazeleniť, aby z neho bola pekná plocha. Za telocvičňou ZŠ by som postavil bazén so solárnym vyhrievaním. Deti by sa tam učili plávať na hodinách TV a škola by mohla aj zarobiť, keby ho sprístupnila verejnosti. Napr. v Stropkove sa platí 30,- Sk/hod., to nie je veľa pre vlastné zdravie.

D. Schrenk

Urobila by som niečo pre deti – veľa ihrísk, hracích plôch, bazén, aby športovali a nesedeli v krčme.

Mgr. Pajdičová

Urobil by som poriadok v priestore sídliska na Tehelnej, zatravnil, dal hojdačky, preliezky, lavičky.

Mirko Kmec

Starala by som sa o zvieratá v lese a ryby v rybníku, zakázala by som pytliactvo, dala viac strážiť les i rybníky.

Žiačka ZŠ

Bola by som za výstavbu bazénu, my Giraltovčania musíme za kúpaním cestovať ďaleko, platiť ešte aj benzín. Pritom napr. v neďalekých Pavlovciach, ktoré sú obyčajnou dedinou, majú krásne kúpalisko v príjemnom, peknom prostredí. Aj naše deti by si ho zaslúžili.

A. Majerníková

Prikláňam sa k predchádzajúcemu názoru. O bazéne sa tu hovorí od r. 1954, kedy som prišla do Giraltoviec a stále to ostáva iba v plánoch. My musíme cestovať k vode na Domašu alebo do Svidníka. Aj mesto by si zarobilo na vstupnom.

M. Mikulová

Chodníky, ale kvalitnejšie, ako sú tie, čo sa robia.

Dôchodkyňa

Určite detské ihrisko.

Tridsiatnička

Upravil by som starý mestský úrad, pekné centrum a všetky chodníky.

Ing. Tomko

Prikláňam sa k predchádzajúcemu názoru o úprave starého MsÚ a zároveň by som tam zriadila izbu ľudových tradícií a vo dvore v letných mesiacoch propagovať ľudové remeslá.

Alena Kmecová

Ľudia potrebujú byť zdraví, aby mohli existovať a prinášať hodnoty. Vytvoril by som stánok na udržiavanie zdravia, ktorý svoju podporu v posledných 5-ich rokoch nedostával. Rysuje sa zabezpečenie Rýchlej zdravotnej pomoci v Giraltovciach. Tomu prajem zelenú.

MUDr. Hrínko

Kryté autobusové nástupište.

Cyril Kollár

Kúpalisko, detské ihrisko a športový areál – moderne upravené.

Marek Hliboký

Poriadny kultúrny dom – univerzálnu budovu na kino, koncerty vážnej i modernej hudby, diskotéky, plesy, čítareň, slovom, dôstojný stánok kultúry.

R. Koreň

Poriadnu autobusovú stanicu a oddychovú zónu pred Ms úradom.

Ján Žulták

Predovšetkým chodníky, tie sú v katastrofálnom stave a všetky mestské budovy – nový MsÚ, stará budova MsÚ a Dom služieb zvonku a terasu. Vyzerá otrasne, pritom je to dominantná budova v meste. Tiež Dom smútku so všetkým zariadením.

Ján Hliboký

Zakúpil by som rekreačný pobyt pre pracovníkov MsÚ, zrekreoval by som ich a niektorých by som tam nechal.

Ing. Verčimák

Vybudoval by som kultúrny stánok.

Muž – 56 rokov

Chodníky, kúpalisko, ihrisko.

Žena – 52 rokov

Detské ihrisko – s množstvom preliezok, šmýkačiek atď a pre rodičov lavičky.

Mária Paľová

Na záver: Za seba dodávam názor, ktorý sa v ankete nevyskytoval a podľa mňa rozhoduje o budúcnosti mesta a jeho ďalšom osude. Predovšetkým by bolo potrebné zabezpečiť pracovné príležitosti. Každé jedno pracovné miesto má hodnotu zlata. Udrží tu totiž celú rodinu zamestnaného človeka, jeho deti, manželku. Tí všetci kupujú v miestnych obchodoch, navštevujú školy, využívajú služby, platia dane, teda tvoria potenciál mesta.

Škurlová, Mitaľová

MESTSKÁ POLÍCIA

INFORMUJE

1. Dňa 2. mája 2005 hliadka MsP počas služby zistila spáchanie priestupku proti majetku v zmysle § 50 ods. 1 zák. SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o priestupkoch), ktorého sa dopustil H.I. z Giraltovec tým, že D.B. z Giraltovec vzal z obytného domu voľne položený bicykel. Na základe spolupráce s občanmi došlo k vypátraniu páchatel'a a vráteniu bicykla majiteľovi bez spôsobenia škody. Vec vybavená na meste v blokovom konaní.

2. MsP prijala dňa 9. mája 2005 oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 písm. d priestupkového zákona. Ako podozrivý bol MsP vypátráný M.K. z Giraltovec, ktorý odrel do tváre mal. P.V. z Giraltovec v podvečerných hodinách 2. mája 2005 pri bloku A 1 na Dukelskej ulici v Giraltovcich. Po zdokumentovaní skutku vec predložená na prejednanie Obvodnému úradu vo Svidníku na odbor všeobecnej vnútornej správy v zmysle ustanovenia § 60 ods. 3 písm. d citovaného zákona o priestupkoch.

3. Dňa 20. mája 2005 MsP v Giraltovcich prijala oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 písm. d, ktorého sa mala dopustiť jej suseda M.P. z Giraltovec. Vec predložená v zmysle § 60 ods. 3 písm. d zákona o priestupkoch na prejednanie obvodnému úradu vo Svidníku.

4. Dňa 26. mája 2005 počas spoločného výkonu služby s OO PZ Giraltovec zameraného na dodržiavanie ustanovení zákona SNR č. 219/1996 Zb. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb a VZN mesta Giraltovec č. 18/2001 o zákaze požívania alkoholických nápojov na verejne prístupných miestach v meste Giraltovec vykonali 3 zmiešané hliadky kontrolu všetkých pohostinských a reštauračných zariadení. Počas kontroly zistili hliadky v dvoch prípadoch porušenie právnych noriem, kde konzumovali alkoholické nápoje mladiství. V jednom prípade podal alkoholický nápoj mladistvému obsluhujúci personál a toto konanie bolo vybavené na mieste v blokovom konaní. V druhom prípade podal mladistvému alkoholické nápoj host' s ním sediaci. V tomto prípade bola vec po zdokumentovaní predložená na Obvodný úrad vo Svidníku na prejednanie, nakoľko priestupca nebol po poučení ochotný zaplatiť blokovú pokutu.

5. Dňa 29. mája 2005 v skorých ranných hodinách po ukončení diskotéky sa vracal domov peši M.T. zo Železníka, pričom počas cesty po Dukelskej ulici v Giraltovcích sa dopustil priestupku proti verejnému poriadku v zmysle § 47 ods. 1 písm. c priestupkového zákona tým, že zhadzoval smetné koše umiestnené na stĺpoch verejného osvetlenia pozdĺž hlavnej cesty. Konanie menovaného postihnuté v blokovom konaní.

6. Dňa 5. júna 2005 v nočných hodinách hliadkou MsP zdokumentované 2 priestupky proti verejnému poriadku v zmysle ustanovenia § 47 ods. 1 písm. g priestupkového zákona, kde podozriví parkovali svoje motorové vozidlá na chodníku na Dukelskej ulici pod barom LETISKO tak, že neumožňovali chodcom voľne prejsť. Nedisciplinovaní vodiči vybavení v blokovom konaní na mieste.

7. Dňa 8. júna 2005 oznámil na MsP J.J. z Giraltovec, že mu neznámy páchatel' ukradol z dvora novostavby na Ulici kpt. Nálepku 2 q cementu v čase od 23.30 h 7. júna 2005 do 08.00 h dňa 8. júna 2005, čím pre majiteľa vznikla krádežou škoda vo výške 650,- Sk. Prípado realizuje MsP Giraltovec.

8. Dňa 8. júna 2005 prijaté oznámenie vo veci podozrenia z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu v zmysle § 49 ods. 1 písm. d priestupkového zákona, kde I.R. z Giraltovec uviedla, že jej sused S.D. z Giraltovec jej nadával, ako aj sa hrubo správal k jej dcére. Vec predložená Obvodnému úradu vo Svidníku na prejednanie.

9. Dňa 13. júna 2005 prijaté oznámenie vo veci podozrenia z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu v zmysle § 49 ods. 1 písm. d priestupkového zákona, kde K.R. z Giraltovec uviedla, že jej suseda nadmerným hlukom narúša občianske spolunažívanie. Vec predložená Obvodnému úradu vo Svidníku na prejednanie.

10. Dňa 22. júna 2005 počas služby hliadka MsP zistila spáchanie priestupku proti verejnému poriadku v zmysle ustanovenia § 47 ods. 1 písm. c, h, ktorého sa dopustil L.B. z Giraltovec tým, že vysypal pri kontajneroch TKO smetie na zem a rozhadzoval ho. Priestupca znečistené priestranstvo upratal. Za konanie postihnutý v zmysle právnych noriem.

11. Dňa 22. júna 2005 prijaté oznámenie vo veci krádeže 130 ks okrasných tuží z objektu nového mestského cintorína v Giraltovcích v presne nezistenej dobe od 15. mája 2005 až do 15. júna 2005, čím takto doposiaľ neznámy páchatel' spôsobil mestu Giraltovec škodu na majetku vo výške 1.600,- Sk. Prípado realizuje MsP Giraltovec.

12. Mestská polícia týmto upozorňuje všetkých vodičov, ktorí v letnom období pri zvýšenej slnečnej aktivite ukrývajú svoje vozidlá do tieňa často mimo povolené miesta a hlavne na trávnaté plochy. Toto konanie je v rozpore s platnými právnymi predpismi. Najčastejšie takto konajú majitelia motorových vozidiel parkujúcich na Tehelnej ulici 1 - 6 v Giraltovcích. Vzhľadom na to, že MsP v minulom roku venovala počas služby pozornosť tejto skutočnosti a všetkých zistených priestupcov upozorňovala a vybavila dohovaraním, v tomto roku pristúpime k represii a budeme takéto konanie postihovať v blokovom konaní, čo aj v tomto roku MsP v dvoch prípadoch už potvrdila.

Blíži sa čas letných prázdnin, kedy, ako sami vieme, sa ľudia zdržujú vonku dlhšie a aj reštauračné zariadenia sa prevádzkujú v inom režime ako v chladom období. Touto cestou chceme požiadať tých občanov, ktorí tieto zariadenia využívajú z rôznych dôvodov aj v čase nočného kludu

a rešpektovanie tohto kľudu nie je ich silnou stránkou, aby brali ohľad na tých, ktorí ho rešpektujú. Takéto konanie je možné sankčne postihnúť a MsP na zachovanie verejného poriadku k takejto možnosti aj pristúpi.

Náčelník MsP
Juraj Šima

Viete, že...

- Povodne zo začiatku júna nám opäť narobili vrásky na čele. Dlhotrvajúce dažde rozvodnili Topľu a tá opäť prekročila svoje brehy a zaliala priľahlé trávnaté plochy i políčka. Našťastie, po niekoľkých dňoch dážď predsa len ustal a voda opadla. Horšie správy sme počuli a videli z médií a týkali sa aj našej Tople v jej severnejšom toku. Meteorológovia i odborníci z oblasti ekológie tvrdia, že sa vytvorila nerovnováha medzi severným a južným územím Slovenska. Juh sa vysušuje, odvodňuje, chýbajú tam prirodzené mokrade, ktoré by vytvárali vlahu v ovzduší. O to ničivejšie sú potom zrážky u nás. Zásahy človeka do prírody nebývajú vždy tým najlepším riešením.
- Radomka, vďaka vyčisteniu, odolala, veľká voda dokonca vykonala akúsi úlohu zametača, odniesla totiž väčšinu bahna, ktoré čistiaci stroj poukladal na brehy. Ľudia v dolnom toku sa ale sťažujú na to, že všetok kal a bahno skončilo počas čistenia na brehoch potoka, kde zapácha a spôsobuje premnoženie hmyzu a burín, namiesto toho, aby ho boli vyviezli za mesto. Tu treba podotknúť, že špinu a odpadky v Radomke si spôsobujeme sami, ak si ju mylíme s veľkoobjemovým kontajnerom. Čo je horšie, na povodne doplatili ryby, ktorým zabahnenie nerobí dobre, a tak ich veľké množstvo znova uhynulo. Druhá dekáda júna sa začala veľmi chladným počasím, k slovu dokonca prišli pece, piecky, kozuby, no pred polovicou sa počasie umúdrilo a bolo striedavo teplé i chladnejšie, jasné i zamračené, pokojné i s dvojdňovým vetriskom. Skrátka, v duchu Medarda.
- V pondelok 13. júna sa poslanci zišli na svojom riadnom 15. zasadnutí s bohatým 15 – bodovým programom. V lete sa zídu ešte na mimoriadnom zastupiteľstve v prvej polovici júla k predaju pozemkov patriacich mestu.
- V priestoroch bytových blokov za námestím boli inštalované lavičky i pieskoviská pre deti. Mesto dalo opraviť aj smetné koše, s ľútosťou však musíme konštatovať, že opäť podliehajú vyčistiť vandalom.
- Občania bloku T sa obrátili na mesto so žiadosťou o kosenie priľahlého trávnik. Keďže však všetci občania bytoviek sa o svoje predzáhradky starajú sami (podobne ako všetci vlastníci bytov a domov), mesto im poskytne kosačku, prácu si však musia zabezpečiť sami.
- Vedúci aktívnych prác, ale aj mnohí občania konštatujú, že ráno je naše mesto čisté, popoludní však, keď sa deti vracajú zo škôl, je plné odpadkov, ktoré dokumentujú, akú prílohu mali v ten deň deti k obedu. Ako a kto má riešiť tento pretrvávajúci problém – rodičia, učitelia, polícia? Odpoveď sme zatiaľ nenašli.
- Priekopy a priľahlé trávnaté plochy by mali čistiť (podľa VZN) majitelia bytov a domov. Vzniknutý odpad však prídu odviezť pracovníci MS podniku služieb po nahlásení tejto potreby. Treba ju využívať, nevytvárať čierne skládky, ktorých príbúda.
- Poslanci i riaditeľ ZŠ pán Čížek upozorňuje na nevhodný stav budovy bývalého Ligenzovho stolárstva, ktoré nielenže chátra, prichádza o okná i dvere, stalo sa cieľovou stanicou rôzneho odpadu, ale navyše v ňom majú fajčiaren niektorí fajčiari zo ZŠ. Dúfajme, že fajčia iba bežný tabak. Osud tejto budovy sa však čoskoro zmení. Mesto ju plánuje prenajať na výkup železného šrotu.
- Viacerí občania si už od začiatku júna všimli hlúčky žiakov, poverajúcich sa po uliciach mesta. Tí starší nechápu, čo robia títo žiaci v čase vyučovania mimo školy. V minulosti to bol

čas intenzívneho opakovania učiva, testov, diktátov. To sa už celkom rezignovalo na výchovu i vzdelanie? Svoju nespokojnosť so správaním a disciplínou detí – žiakov vyjadril na pléne aj riaditeľ ZŠ p. Čížek. Podľa neho sa deti nedajú zvládnuť, vystrájakujú, poškodzujú školský majetok. Pri rozhovoroch s rodičmi však málokedy dôjde k zhode. Rodičia dajú za pravdu skôr vlastným deťom, chybu hľadajú na opačnej strane. Úrodu však budú ťať predovšetkým oni sami.

- Niektorí poslanci vyjadrili nespokojnosť s kvalitou nových chodníkov. Sú nerovné, použité sú rôznorodé materiály.
- Streda na našej pošte bude dlhším dňom. Úradné hodiny potrvajú do 17. hod. Snažte sa pochopiť aj problémy tejto inštitúcie, ktorá zápasí s ekonomickými problémami. V poslednom čase menej píšeme, obmedzili sme pohľadnice, dokonca mesto využíva (v snahe šetriť) ako poštárov našu mestskú políciu. A tak majú zamestnanci skrátené prac. úväzky a v súvislosti s tým aj obmedzenú prac. dobu.
- Bývalý Sarakov dom je už asanovaný, mesto dalo na svoje náklady postaviť plot so susediacim pozemkom. Perspektívne sa tam uvažuje o individuálnej bytovej výstavbe, ale to až po vyriešení centrálného obchvatu mesta.
- Obyvatelia bloku vedľa tržnice žiadajú o odstránenie stánkov z toho priestoru, keďže sa tam združujú nevhodné živly a vyrušujú obyvateľov bytoviek.
- Poslanec MsZ p. J. Žulták žiadal, aby sa poplatok 100,- Sk, ktorý deti platia za návštevu školského klubu, využíval na nákup hračiek a školských pomôcok pre deti.
- Pán Kmec, doterajší konateľ MsPS, konštatoval, že občania nášho mesta prestali triediť plasty, sklo a papier. V porovnaní s blízкими obcami vyzerajú výsledky nášho zberu veľmi negatívne. Ešte horšie je porovnanie s predchádzajúcim rokom. Triedime len desatinu minuloročného množstva. Je to iba pohodlie, lebo kontajnery sú plné zberového materiálu. Vedľa nich sa povalujú PVC – tašky plné plastových fliaš. Vzrastá aj neporiadok v meste. Čo nám vlastne bráni v dobre začatom diele? Mesto by bolo čistejšie, prostredie zdravšie a my spolu s ním zdravší a aj bohatší. Veď za separáciu mesto získava peniaze, ktoré možno použiť na dobrú vec.
- V meste sa uskutočnil zber papiera. Zorganizovalo ho CVČ a zapojilo sa iba 83 detí, aj to zväčša ich rodičov. Pamätám sa, ako v deň zberu pred pár rokmi celé mesto ožilo deťmi, vozíkmi, fúrikmi, deti privážali papier z pôjdov, skladov, predajní, prekutrali každý kút, niekoľkokrát obišli ulice od suseda k susedovi a žiarlivo sledovali váhu. Chceli byť dobrí, lepší, najlepší. Kde sú tie časy! Tie dnešné charakterizuje ľahostajnosť. Na sľúbený výlet tentokrát pôjdu najlepší jednotlivci, nie trieda.
- Poslanec Stanislav Varga sa vzdal funkcie člena i predsedu komisie správy majetku mesta pri MsZ z dôvodu pracovných povinností. Na svoje miesto navrhol Ing. Verčimáka, ktorý bol do funkcie schválený.
- Hlavná kontrolórka mesta Ing. Pachová pripravuje v júli diskusné stretnutie s poslancami.
- V júni sa konal ďalší diskusný klub organizovaný združením RÉS PUBLIKA na tému Médiá v našom meste po roku. O tomto probléme sa diskutovalo už druhýkrát za účasti 5 členov redakčnej rady Spravodajcu a 4 členov RÉS publiky. Najviac času sa s diskusii venovalo problematike mestského rozhlasu.
- 110 zamestnancov v rámci aktivačného príspevku pod vedením p. J. Hlibokého uskutočnilo v meste kus práce. Starali sa o prípravu záhonov, výsadbu kvetov i ich udržiavanie, realizovali maliarske a natieračské práce na amfiteátri, na zábradlí, moste, plotoch. Opravili lavičky na amfiteátri, vyčistili a vykosili park, pomáhali organizovať Deň detí. Opravili priekopy na Ulici kpt. Nálepku, Družstevnej, Fučíkovej. Realizovali ploty pri p. Fatľovej, ŠZŠ, robili príkopy na šachtách, v Dome kultúry pomáhali pri búracích prácach a celkovej rekonštrukcii budovy, kosili parky, priekopy, priestor okolo Radomky, čistili ihriská, robili aj mnohé údržbárske práce – opravy stoličiek, nábytku, dverí, terénu na MsÚ, v Dome služieb, v družstevnej budove, pracovali pri triedení, lisovaní i drvení plastov, zametali chodníky i park, pripravovali pôdu na výsadbu živého plota na novom cintoríne, robili aj poštárske práce – platobné výmery TKO, montovali dopravné značky, majú aj 3 pracovníčky na 10 hodín týždenne – v knižnici, šk.

jedálni a na ZŠ pri upratovacích prácach. Pán Hliboký konštatuje, že nejde len o vykonanú prácu, ale aj o výchovu týchto ľudí, z ktorých mnohí nemajú žiadne pracovné návyky. Je potrebné naučiť ich, ako sa napr. kope motykou a pod. Mnohí z nich sú však veľmi šikovní a snažia sa.

- Občania Družstevnej ulice sa môžu tešiť na nový mostík. Ten starý odniesla minuloročná povodeň a občanom, ktorí si prechodom cezeň skracovali cestu do práce, chýba. Mesto ho sľúbilo nahradiť aspoň provizórnym spôsobom.
- 43 trochu štrbavých úsmevov na table materskej školy signalizovalo, že je tu presne toľko nových školákov pripravených na vstup do vážneho školského života plného ozajstných povinností.
- Cumlíky na krkoch absolventov základnej školy zasa, naopak, oznamovali 27. júna celej giraltovskej verejnosti – končí sa etapa detstva, prekračujeme prvú hranicu, ktorá vedie k dospelosti.

A.Škurlová

Ako vidia deviataci životné prostredie Giraltoviec

Deviataci zo ZŠ v Giraltovciach na hodinách prírodopisu získali poznatky z ekológie a na konci šk. roka mali zdokumentovať zložky životného prostredia v meste, škole a navrhnúť možné riešenie.

A tu sú ich názory a postrehy:

- Vybuďoval by som rýchlostnú komunikáciu pre kamióny mimo mesta, mohli by vybudovať riadenú skládku odpadu, znížiť ceny za odvoz TKO, možno by ľudia začali platiť a nedoplácali by na nich tí, čo poctivo platia...
Michal K.
- Mne je jedno, aké je životné prostredie, pretože končím 9. ročník a idem na strednú školu.
Marek Dz.
- Najprv by som znížila počet barov a krčiem, potom by som postavila kúpalisko a kino, vysadila stromy a dala odstrániť všetky smetiská z každého kúta Giraltoviec.
Katka K.
- Najviac mi vadí smetisko, mali by tam postaviť rampu, aby tam nemohol chodiť každý.
Dano V.
- Bolo by treba nahučať do ľudí, aby nerobili v prírode divoké skládky.
Jaro V.
- Na niektorých uliciach chýba osvetlenie, a tak tam ľudia hádžu odpad aj z okoloidúcich áut a dala by som každému Giraltovčanovi „Malý slovník slušného správania“.
Marcela M.
- Za účelom zlepšenia životného prostredia by sme mohli začať povinne triediť domový odpad.
Ivana B.
- Ak by sme vyčistili vodné toky, vytvorili tiedenú skládku a viac separovali odpad, bolo by v našom meste čistejšie ovzdušie a príroda.
Luboš T.
- V Giraltovciach je dost' zelene, máme tu parky, lesy, ale ovzdušie je znečistené výfukmi áut, voda je znečisťovaná ľuďmi, ktorí do nej hádžu odpadky a vypúšťajú do nej škodlivé látky,

ktoré zabíjajú živočíchy a ani rekreačné miesta nemôžeme využívať, pretože na každom kroku sú divoké skládky.

Veronika P.

- Najprv by museli zmúdiť obyvatelia, lebo tí najviac ubližujú svojmu mestu a životnému prostrediu.

Zuzka M.

Viete, že...

- Medzi mladých prírodovedcov na ZŠ patria:

Julián Čižmár a *Jana Žultáková* z 5.A, zapojili sa do súťaže Rastliny a zvieratá našich lesov.

Patrik Migaš a *Tomáš Janech* z 9.A boli medzi najlepšími na okresnom kole chemickej olympiády.

Kamila Kecerová (7.C), *Katka Pavúková* (8.C), *Nikola Mihoková* (8.C) boli najlepšie na okresnom kole biologickej olympiády v kategórii E a boli úspešné aj na krajskom kole.

Mgr. Soňa Moravčíková

Čo je zlé na kritike?

Pôvodne som vôbec nepociťovala potrebu napísať takýto článok. Píšem rada, ale musím mať k tomu určitý podnet. A ten podnet, dokonca niekoľkonásobný, prišiel. Až som v rozpakoch. Myslím si, že nie všetky problémy sa musia ventilovať cez tlač. K vyriešeniu mnohých vecí skôr pomôže diskusia, v ktorej si riešitelia problému priamo povedia svoje názory, očakávania, predstavy a spôsoby riešenia. Môžu veci vysvetliť a tiež sa uistiť, že ostatní ich slová aj správne pochopili. Dá sa to aj písomne, ale je to na dlhé lakte a výsledok je neistý.

Práve z tohto dôvodu začalo naše občianske združenie RÉS PUBLICA- VEC VEREJNÁ v spolupráci s primátorom MESTA GIRALTOVCE asi pred rokom organizovať diskusné kluby. Ich ústredné motto znie: Od každého, koho stretneš, sa môžeš niečo naučiť. Tam sa mnohé veci „vynesú na povrch“, ponúknem sa aj riešenia, niekedy aj pomocná ruka. No tá je často vystretá do prázdna. Spoločným znakom týchto diskusných sedení je totiž totálny nezáujem, či ignorancia zo strany poslancov a najmä zamestnancov Mesta. Možno sú to pre niekoho silné slová, ale aké iné zvoliť v celom tom kontexte udalostí!?

Začiatkom mája tohto roku naše OZ, ktoré združuje ľudí so spoločnými záujmami v oblasti podpory miestnej demokracie, zapájania sa občanov do správy vecí verejných a sprostredkovania informácií verejného charakteru pre občanov, vydalo prvé číslo novín FÓRUM. Ak ste si hneď nevytvorili svoj názor, mali ste ho ponúknuť v nasledujúcom čísle Spravodajcu mesta Giraltovce. Boli to síce len štyri vety, ale radšej toľko ako nič, veď okrem minulomesačného počasia, ktorému bola venovaná takmer polstránka, v rubrike Viete, že... nedostali viac priestoru ani iné, z hľadiska informovanosti občana podľa mňa podstatnejšie veci. Boli to síce len štyri vety, ale bolo v nich povedané až neskutočne veľa. A to nie len o autoroch FÓRA! Vraj by sme si mali v rámci objektivity všimnúť okrem nedostatkov okolo nás aj druhú stránku mince, lebo každá ich má predsa dve. Nuž, Fórum a Rés publica je, podľa všetkého, asi minca iba s jednou stranou. Aj keď členovia redakčnej rady Spravodajcu pri osobných stretnutiach vysoko hodnotili nie len technickú úroveň Fóra, ale dokonca aj obsahovú (a to už je čo povedať!), aj keď priznali, že nám sa podarilo to, čo im sa nedarí, na stránky časopisu, ktorý tvoria za peniaze nás všetkých, sa to nedostalo. To v rámci objektivity? A vraj sa ladíme do výrazného opozičného tónu. Pýtam sa - voči komu sme v opozícii? Voči redakčnej rade Spravodajcu? Voči Spravodajcovi? Voči zamestnancom mesta? Poslancom? Primátorovi? Občanom? Čo je to vlastne opozícia v našich podmienkach? Pokiaľ ja sama nemám (a to nemám!!) ambíciu stať sa primátorkou, je mi úplne jedno, kto túto funkciu zastáva, pokiaľ veci fungujú. Ak nefungujú, zdá sa mi prirodzené na to upozorniť a tým vlastne dať šancu veci napraviť, či v budúcnosti sa rovnakých chýb vyvarovať. Kto je väčší „opozičník“? Kto hádže väčšie polená pod nohy? Tí, čo kritizujú, upozorňujú na chyby, hľadajú a ponúkajú možnosti riešení, často krátko aj reálnu pomoc pri niektorých akciách v prospech mesta, bez ohľadu na čas a nároku na odmenu? Alebo tí, ktorí pod rúškom politickej, osobnej či zamestnaneckej lojality síce nekritizujú, ale svojim pracovným (ne)nasadením, svojou (ne)kvalitou práce či (ne)kvalifikovaným rozhodovaním na svojom úseku v konečnom dôsledku ignorujú rozhodnutia svojho

politického predstaviteľa, či zamestnávateľa? Kto je väčším prínosom pre primátora a mesto? Ten, čo „vyrobí nepodarok“, alebo ten, kto na to upozorní, aby zabránil „prešľapu“? Ten, ktorý hlasuje len podľa stranického trička, prípadne svojho svedomia, bez poznania faktov, alebo ten, čo si problém naštuduje, snaží sa zistiť čo najviac informácií o danej veci, pýta sa na to, čo mu nie je jasné, aby sa mohol čo najkvalifikovanejšie rozhodnúť? Prečo sú chyby, nedôsledná práca v našom meste akceptované, ale upozorniť na to je prinajmenšom nemiestne? Prečo sa stále pozerá, kto to hovorí a nie, čo hovorí?

Viem, že tento článok je už veľmi dlhý, ale nedá mi na záver nespomenúť, tak ako to často robievam, svoje deti. Keď si nedávno môj syn prečítal istý časopis, prišiel za mnou s otázkou: „Mami, naozaj je ten časopis taký zlý, alebo som len ja voči nemu zaujatý?“ Veľmi si vážim svojho syna, ktorý v 15-tich rokoch pochopil, že jestvuje aj zaujatosť a že si takúto otázku dokázal položiť skôr, než niečo odsúdil. Koľkí z nás to dokážu tiež?

T. Birošová

NA KONŠTRUKTÍVNEJ KRITIKE NIE JE NIČ ZLÉ

Aj my píšeme radi, len musí byť podnet a my sme ho dostali v podobe článku p. Birošovej. Iste človek kritizuje rád, no jedna vec je kritizovať a iná dané veci realizovať. Človeku v podstate vždy ide o vlastné ciele a to výrazne cítiť z tohto článku „Čo je zlé na kritike?“ Jeho cieľom je zdiskreditovať prácu celého Mestského úradu, poslancov a redakčnej rady Spravodajcu nášho mesta. Nevravíme, že sa nenájdu chyby, ale boli by sme vďační, keby na tieto chyby reálne poukazovala a nerozprávala v hádankách. Na rébusy sme totiž už trochu starí. Konkrétne kritika, o ktorej toľko hovorí sa musí dotýkať reálnych vecí. Kde sú? Okrem toho, že občania ignorujú prácu občianskeho združenia RES PUBLIKA – VEC VEREJNÁ, sme sa toho veľa nedozvedeli. Napriek tomu, že výzvy na stretnutie tohto združenia odzneli v rozhlase niekoľkokrát a osobných pozvánok bolo určite rozoslaných tiež dosť, účasť tomuto úsiliu nebola adekvátne. Byť tam sme brali ako svoju povinnosť vzhľadom na prediskutovanú tému. Prítomní však boli iba zástupcovia redakčnej rady a 4 zástupcovia RES PUBLIKY. V tomto zložení pokračovala niekoľkohodinová vecná diskusia na problémy médií v našom meste, ktoré sme pokladali za vyjasnené.

Pani Birošová v článku ďalej v náznakoch rozpráva o konštruktívnej kritike, iste, keď je kritika konkrétna, občania majú možnosť problémy riešiť na zasadnutiach mestského zastupiteľstva.

A ešte k Spravodajcovi. Sme presvedčení, že časopis Spravodajca nášho mesta je na dobrej úrovni a konštatuje sa to aj na vyšších fórach. Ľudia znalí odboru sa o ňom vyjadrujú veľmi pochvalne. Lenže FÓRUM má ďaleko od nadhľadu na spôsob riešenia vecí v našom meste. Opäť tvrdíme, že je ladený opozične a neúčelne.

Redakčná rada

Zbavme mesto odpadu

Sme žiaci Základnej školy v Giraltovciach a v tomto školskom roku navštevujeme zemepisný krúžok, ktorý sa volá, Cestujeme po svete. Rozhodli sme sa aj my svojou troškou prispieť ku skrášleniu životného prostredia, v ktorom žijeme, a preto sme rozbehli niekoľko projektov so zameraním na ochranu životného prostredia. A aby sme neboli kritickí len voči iným, pozreli sme sa aj do vlastných radov. Prvý projekt sme zrealizovali v areáli našej školy a bol zameraný na čierne skládky. Pomocou plánu okolia školy sme zmapovali najskôr situáciu v areáli našej školy, kde sme našli asi 3 menšie skládky, ktoré sme neskôr v rámci pracovného vyučovania vyčistili. Potom sme rozbehli ďalší projekt a zamerali sme sa na naše mesto. Keďže je to rozsiahlejší projekt, v ktorom by sme chceli pokračovať aj v ďalšom školskom roku, zmapovali sme dve rozsiahlejšie ulice, a to Budovateľskú a Ulicu kpt. Nálepku. Na internete sme si našli plán nášho mesta a vydali sme sa do

„ulíc“. Hneď oproti našej škole sme našli dve rozsiahle divoké skládky, ktoré sme zaznačili do plánu (viď príloha).

Na 1. skládke sme našli rôzne druhy odpadov – od textílií, plastových fliaš, železa po igelitové sáčky, papier a piliny. Druhá skládka bola priamo pod budovou píly, v nekrytých a voľne dostupných pivničných priestoroch, kde sme okrem vyššie uvedených odpadkov našli aj pohodené tablety na zemi (zrejme pre potkanov). Následky, ktoré by mohli nastať pre deti hrajúce sa na tomto mieste, si môže domyslieť každý sám. Na Budovateľskej ulici to boli len tieto dve skládky, čím by sme chceli pochváliť občanov „na Kórei“, že sa vzorne starajú o životné prostredie, v ktorom žijú. Naša cesta však pokračovala a na ďalších hodinách sme pokračovali v mapovaní. V poradí tretiu skládku sme našli oproti knižnici „dobře zašitú“ pod stromom. To je však zrejme vizitka nás – žiakov, ktorí si myslíme smetné koše so stromom. Štvrtá skládka bola už na Ulici kpt. Nálepku za budovou bývalého daňového úradu, v ktorej dnes sídli viacero firiem. Táto divoká skládka bola zo všetkých najväčšia a zdá sa aj najnenápadnejšia – odpadky rôzneho druhu – stavebný materiál, prázdne fľaše od sprejov, železné lišty, papier a páchnuci rozkladajúci sa biologický odpad.

Posledné skládky – piatu až deviatu, sme našli všetky pekne na jednom mieste – v okolí budovy bývalého PD Agro Giraltovce vo vlastníctve mesta Giraltovce. Pod schodiskom sme našli všeličo, napr. aj mŕtveho potkana, ktorý nás dosť vyľakal.

O tieto naše zistenia sme sa chceli podeliť aj s Vami a v mapovaní mesta budeme pokračovať ďalej. A keďže tento náš malý výskum zaujal aj pána primátora, za odmenu nám poskytol autobus na našu exkurziu do Martina, za čo mu naozaj úprimne ďakujeme a všetci sa už veľmi tešíme. Huráááá!

Vedúca krúžku: Martina Švorcová a žiaci zemepisného krúžku – Ľuboš a Viktor Tušekovi, Danka a Janka Žultákové, Filip Schrenk, Miroslav a Danka Kmecovi, Danka Študijová, Lenka Chrzanová, Matúš Havira, Fero Bendík, Mirka Kundrová, Janka Tlučková, Mišo Migaš, Paľo Zvodz, Tomáš Mihálik a ďalší, ktorí sa k nám občas pridali.....

Za redakciu chceme pochváliť aktivitu našich šiestakov, zaželať im príjemné zážitky na výlete a chuť pokračovať v dobre začatom diele. Detské oči niekedy vidia viac ako tie naše dospelé – zvyknuté.

Nájdime priestor pre dobro...

Zamýšľali ste sa už niekedy nad tým, ako veľmi vás zmenila skutočnosť? V detstve nám stačili ideály, dôvera v dobro, čisté túžby detskej duše. Verili sme, že ak robíme niečo správne, všetci to prijmú a každý plán s dobrým úmyslom sa podarí. Postupne rastieme, uvedomujeme si omylnosť ľudí a zisťujeme, že niektorí robia nesprávne veci naschvál, bezohľadne, so sebeckým zámerom. Neskôr zisťujeme, že aj my robíme chyby, že sme takí sebci ako ľudia okolo nás a niekedy, hoci aj nechtiac, niekomu z nich ublížime.

S týmto poznaním dospievame. Strácame ideály, strácame úprimnosť, jednoduchosť – detstvo. Pár ľudí pochopí, že nie všetko detské je minulosť a tí najsilnejší si dôležité veci z detstva prenesú celým životom.

Keď toto čítate, možno si nespomínate na to, že by ste v detstve verili v dobro a čisté ideály. Práve pre vás chcem opísať príklad detskej snahy o správnu vec, úsilia o niečo dobré a zmysluplné. Možno si po prečítaní zaspomínate na svoje detstvo a nájdete niečo, čo by sa vám hodilo aj v tejto dobe.

Na Ulici kapitána Nálepku je už pätnásť rokov detské ihrisko. Zopár hojdačiek, šmýkačka, kolotoč a takmer v lese - v „debrí“ futbalové ihrisko a ohnisko.

Pred tromi rokmi v jari za mnou prišli Janka, Danka a Janík, či by som im nenapísala pozvánku na brigádu na ihrisku. Brigády sa tu organizovali aj keď som bola malá ja. Stretlo sa nás zo desať detí s hrabličkami a iným náradím. Čo sme vedeli to sme urobili a s kosením a opravou hojdačiek nám

pomohli rodičia. Večer nasledovala opekačka a jedinečné chvíle pri ohníku. Nič svetoborné sme neurobili ale ihrisko bolo čistejšie, bolo viac naše a kamarátstva boli silnejšie. Keď sme vyrástli, ihrisko trochu spustlo. Preto ma celkom potešilo, že ho znovu naplnila nová generácia, že sa oň chcú starať. Pousmiala som sa nad nápadom a pozvánkami, veď sa mohli dohodnúť aj popoludní na hojdačkách. Deti sa však rozhodli zapojiť aj rodičov, dedkov a babky. A tu už boli vytlačené pozvánky na mieste dodali nápadu vážnosť. Pozvánku som napísala a keďže som mala pred maturami, záležitosti som viac nevenovala pozornosť. O dva týždne som sa učila na balkóne a vychutnávala som si jarné slnko. Zrazu začali na ihrisko prichádzať po jednom autá. Prišli celé rodinky, priniesli aj kosačky a rôzne stroje. Ostala som prekvapená. Keď u nás zazvonili deti, že chcú napísať pozvánku, nenapadlo mi, že sa stane toto a v duchu som ich nápad považovala za milý a trochu smiešny. Na ihrisku bol ruch, usilovne sa pracovalo a aj som myslela na to, že celé to spôsobili deti, ktoré neboli skeptické, ale verili, že chcú urobiť správnu vec a tá sa určite musí podariť.

Tohoto roku sme v schránke znovu našli pozvánku na brigádu „DEBRA 2005“. Opäť sa tu zišli rodiny z celej ulice aj z iných ulíc. Zdá sa mi to v dnešnej dobe až neuveriteľné. Ihrisko nepatrí nikomu – je spoločné. Spoločné veci často ostávajú na pokraji záujmu – nikto sa necíti byť za ne zodpovedný.

„DEBRA 2005“ je dôkazom, že ak ľudia chcú, nemusí to tak byť. Rodičia, ktorí v tomto svoje deti podporili a pridali ruku k dielu, urobili pre svoje potomstvo veľa. Rozvili v nich snahu starať sa o svoje prostredie a hlavne, dali deťom príklad, že človek môže urobiť viac ako je rámec jeho povinností. Dali im šancu veriť v správnu vec, priestor rozvíjať v sebe dobro.

TÁŇA MARIŇÁKOVÁ

ŽIJÚ MEDZI NAMI

Keby vám niekto mohol splniť iba jedinú túžbu, čo by ste si želeli? Naše želanie by bolo celkom obyčajné: aby každý z nás našiel pokoj. Dnes už viem, že taký dar ako pokoj, môže získať len dobrý človek. Pokoj rastie iba v záhrade lásky, iba tam nachádza životodarnú hlinu. A tak celý život tápeme a hľadáme čosi chceme a nejasne tušíme, že sa to dá, len treba vydržať a získať dobre vysvedčenie zo školy života, lebo to je jediná schodná cesta.

Obdobím hľadania a zbierania životných skúsenosti kráčal aj pán LADISLAV TOMKO. Narodil sa 25.6.1930 tu v našom meste, pochádza zo starej remeselníckej rodiny, dedo- mlynár, otec- kolár a syn mäsiar. Každý z nich bol verný svojmu remeslu po celý život a tak to má byť, lebo kumšt plodí majstra.

Ako prebiehalo jeho detstvo? Podobne ako veľa jeho rovesníkom, vyrástal s dvoma sestrami. Navštevoval základnú školu a vo vzdelávaní pokračoval na učňovskom učilišti, kde sa vyučil za mäsiara. Školské roky ubehli a otváral sa reálny život. V roku 1949 začal pracovať v mäsovom priemysle SLOVPOL v Prešove. Bol to kolos, veľký podnik, ktorý zamestnával okolo 700 ľudí, pán LADISLAV TOMKO tam dôkladne spoznal prácu v tomto odbore, prešiel viacerými oddeleniami a získal veľa skúsenosti. V roku 1952 narukoval na 2 roky a 9 mesiacov, bola to tkz. predĺžená vojna, no vydržal výcvik premeny chlapa na muža, a jeho kroky smerovali späť do práce v Prešove. Je to človek tichý, vyrovnaný, oddaný práci a danej chvíli života. Všetko čo robí, robí s rozvahou a pokojne. Mám pocit, že na 100 percent. V Prešove pracoval až do roku 1975, vyše 20 rokov zotrvať na jednom mieste, tiež veľa napovedá a charakteere človeka.

Stará ľudová múdrosť hovorí, že šťastie je vrtkavé a hosť veľmi nestály, no teraz pánovi LADISLAVOVI TOMKOVI prišlo a on získal výhodné zamestnanie v rodnom mestečku. Dostal možnosť pracovať ako vedúci predajne mäso – údeniny v nákupnom stredisku Jednoty, ktorú všetci dobré poznáme pod názvom „Nebičko.“ Ta si odkrútil zvyšných 15 rokov života, aby dosiahol čas zaslúženého odpočinku. Práca v Jednote sa mu páčila ako vedúci mal zodpovednosť za zverený

tovar, ale aj za chod predajne. Zvyčajne mal predavača a 2-3 učňov, ktorých mal viesť a niečo aj naučiť. Kolegiálne vzťahy však boli vždy jeho doménou, je totiž človekom nekonfliktným a hlboko ľudským. K takému pohľadu na svet ho viedla nielen jeho prirodzená povaha, ale aj hlboká viera, silno zakorenená už v jeho detstve, svedčí o tom aj pravidelná návšteva kostola. K takému životnému postoju viedol aj svojich dvoch synov. Postupne pochopil mnohé životné pravdy, vie že človek sa často pozerá, no nevidí, lebo otvára iba oči, nehľadí hlboko a srdcom, a tak mu dôležité veci života unikajú. No človek zreje, učí sa a zrak sa mu postupne ostrie a tak pán LADISLAV TOMKO, dnes jasne vidí svoj život. Teší sa z jeho svetlých stránok a z tých menej jasných si zobral poučenie.

No napriek všetkému zvládol všetky svoje životné úlohy s pokojom a s rozvahou, vždy sa príkladne staral o svojich synov a dodnes sú v centre jeho záujmu. Sú pre neho tým najcennejším, čo v živote má. Dnes sú jeho ratolesťou štyri vnučky a jediný vnuk – najmladšia pýcha rodiny. Ako vyzerá jeho deň? Deň je hotový majster. Každý jeden deň sa o nás stará. Ponúka riešenia na problémy, ktoré máme zvládnuť, dáva odpovede na to, čo by sme mali vysporiadať aj na to, čo chceme. A každý deň je iný. Ten včerajší skončil, ale ráno čaká nový, dnešný a pán TOMKO správne pochopil o čom je život človeka. Je totiž o práci, o dennej námahe a chvíľach blaženého odpočinku. A tak sa stal človekom práce, klud je jeho priateľom a práca náplňou života. Pokojne kráča svojimi dňami, ráno so naplňuje robotu a večer sa teší z výsledku svojej práce. Syn, ktorý si postavil nový dom, hneď vedľa neho, má v ňom nezaplátiteľnú pomoc. Veď otec, bol vždy poruke a s radosťou pomáhal, však je aj majster vo všetkom čo chytí do rúk. Syn s rodinou za chvíľu zaplnia svoj nový dom a on sa bude tešiť z ich spoločnosti.

Život mu ako každému z nás dával aj bral a on mlčky spoznával pravdu. Ticho sa vysporiadal s vlastnými problémami a snažil sa byť sebestačný. Aj dnes vo veku 75 rokov, hráva zvláda všetku prácu, je pri sile a zdravie mu slúži, oči mu živo žiaria a vidno na ňom, že sa teší zo života. Sám si uvarí, uprace a postára sa o záhradu.

Po celodennej námahe sa odmení. Čím? Pozrie si dobrý film, neujdu mu správy, sleduje športové dianie a rád si zájde aj na futbal. Teší sa návštevám vnučiek a občas si aj zahrá, on na harmonike a vnučka na husle, láska k hudbe je tiež rodinnou tradíciou a on sa vždy snažil kráčať v línii svojich predkov. A takýto má byť život človeka! Ja pánovi LADISLAVOVI TOMKOVI zo srdca k peknému životnému jubileu 75. narodeninám prajem, aby ho neopúšťal jeho pokoj, lebo je to jeden z najcennejších darov života.

Anna Mitaľová

HVIEZDNE INTERVIEW

„Sme kvapkou v mori, ktorá sfarbí oceán.“

Každý človek splňa určité poslanie. Všetci obohacujeme svet niečím iným, a to prostredníctvom svojich daností, ktoré nám nikto nevezme. V našom meste pôsobí veľa významných a zaujímavých osobností. Jednou z nich je určite skvelá speváčka, herečka a učiteľka spevu, ktorá býva v Prešove a mnohí ju poznajú z televíznych obrazoviek.

Často vystupuje so svojim úspešným manželom, umelcom Slavomírom Benkom. V našej ZUŠ pôsobí ako učiteľka spevu už tretí rok a všetci ju majú radi, lebo je to žena s úžasným talentom i veľkým srdcom.

Jej meno je Anna Benková, a ak sa chcete o nej dozvedieť viac, prečítajte si nasledujúci rozhovor.

1. Koľko rokov už pôsobíte v ZUŠ v Giraltovciach a prečo ste sa rozhodli ísť učiť práve sem? - Sú to už tri roky, odkedy som zavítala do vášho mesta na základe dlhoročnej praxe, ktorú som absolvovala ako sólistka spevohry Divadla Jonáša Záborského v Prešove.

Preto si myslím, že prišiel čas na to, aby som sa s týmito skúsenosťami mohla podeliť s deťmi.

2. Splňa táto práca s deťmi vaše očakávania? Ako sa Vám s nimi spolupracuje?

- Spolupráca s deťmi ma veľmi baví. Výborne sa mi s nimi pracuje. Sú skutočne zlaté a vnímavé. Pri nich mám pocit, akoby sa moja rodina rozrástla. Som tu spokojná.

3. Máte radšej spev alebo herectvo? Čo je pre vás dôležitejšie?

- Pre spevoherca sa nedá povedať, čo je dôležitejšie.

Dôležitý je spev, herectvo aj tanec. Jedno bez druhého nemôže existovať. Vzájomne sa to dopĺňa a skĺbením všetkých týchto troch zložiek môže vzniknúť dobrý výsledok.

4. Viacerí vás poznajú z televíznych obrazoviek. V ktorých známych programoch či reláciách ste vystupovali?

- Najčastejšie vystupujem so svojim stálym partnerom v živote – manželom. Párkrát sme sa objavili aj na televíznej obrazovke. Pozvali nás do relácie „ On a ona u vás doma“, Repete a Kaviareň Slávia. Naposledy sme boli hosťami v programe Drišľakoviny. Podieľali sme sa aj na nakrúcaní silvestrovských programov, tieto vystúpenia nás inšpirovali k nahraniu vlastného CD – „Pár“, na základe ktorého absolvujeme časté vystúpenia po Slovensku. K našim vystúpeniam však patria i plesy či iné podujatia.

5. Pamätáte sa na svoje prvé vystúpenie?

- Samozrejme, na to sa nedá zabudnúť. Prvýkrát som vystupovala na prešovskom javisku v predstavení „Plné vrecká peňazí“ v role Stázičky.

6. Ako sa vyvíjala vaša kariéra herečky a speváčky? Aké boli vaše prvé kroky k úspechu a sláve?

- Spevu sa venujem už od malička. Vo svojom rodnom meste – Trenčíne som začala navštevovať ĽŠU. Prihlásila som sa tam na podnet mojej učiteľky, ktorá mi v 5. ročníku ZŠ povedala, že mám pekný hlas. Hodiny spevu som navštevovala 3 roky. V 9. ročníku som sa rozhodla ísť študovať na konzervatórium. Práve to určilo moju životnú dráhu. V Bratislave som absolvovala prijímacie skúšky, na základe ktorých som bola prijatá na školu. Okrem spevu som raz do týždňa navštevovala hodiny klavíra. Vyštudovala som koloratúrny soprán v Bratislave.

7. Kedy a kde ste sa spoznali so svojim manželom, ktorý je významným umelcom?

- Hneď, ako som prijala ponuku sólistky spevohry Divadla Jonáša Záborského, zapadla som do divadelného kolektívu a tam som spoznala môjho manžela. Máme za sebou veľmi veľa odohraných a odspievaných divadelných rolí. Môj manžel bol a ešte stále je divadelným režisérom a vo voľnom čase je jeho veľkou záľubou práca s drevom a maľovanie.

8. Šoubiznis je istotne dosť tvrdý. Ako ste sa vypracovali na pozície úspešnej speváčky a herečky? Bola vaša cesta k šťastiu trnitá?

- Do tejto formy som sa vypracovala vďaka každodennej drine a tvrdej práci. Určite to nebolo jednoduché. Za každú prácu však človek získava odmenu. Odmenou pre mňa je potlesk divákov.

9. Viem o vás, že vaši traja synovia zdedili po vás a vašom manželovi nemalý talent. Čomu sa venujú?

- Naš najstarší syn Peťo je podnikateľ. Podniká spolu s mojím bratom v reštaurácii.

Druhý syn Maťo našiel uplatnenie v hudbe ako jazzový klavirista. Študuje kompozíciu a tento rok absolvuje jazzové konzervatórium. Navštevuje hodiny u vynikajúceho umelca pána Milana Svobodu. Maťo koncertuje doma i v zahraničí. Momentálne vydáva už svoje 2.CD, na ktorom sú všetky jeho jazzové kompozície. Je to náš jediný syn, ktorý sa pustil v našich šľapajach umeleckou dráhou. Najmladší Slávko študuje žurnalistiku v Bratislave.

10. Ste veľmi zaneprázdnený človek. Čomu sa venujete vo svojom voľnom čase, teda ak vôbec nejaký máte, vzhľadom na vašu vyťaženosť?
- Toho voľného času nemá nikto veľa. Človek musí zvládať viac vecí naraz. Kedysi som relaxovala háčkovaním, vyšívaním a čítaním kníh. Teraz, keď mi už vtáčence vyleteli z hniezda, objavila som čaro prírody. Rada sa s ňou hrám, pretváram ju a vyžívam sa v nej. Som vášnivou hubárkou.
11. Čo je pre dobrého speváka najdôležitejšie?
- Spevák by mal mať zdravý hlas a mal by mať vyzbrojený aj zaujímavým zafarbením hlasu, hlasovým rozsahom a prirodzeným rytmom. Neodmysliteľnou súčasťou je tiež pohybová kultúra.
12. Bez čoho, resp. bez koho si neviete predstaviť život?
- Bez harmonického rodinného života a svojej práce.
13. Aký je váš názor na populárnu súťaž SUPERSTAR, ktorá donedávna prebiehala v televízii?
- Som rada, že sa mladým ľuďom otvárajú nové možnosti. Ani sme netušili, koľko máme šikovných a talentovaných mladých ľudí. Je potrebné dať im priestor a držím im palce v rozbiehajúcej sa kariére.

Pani učiteľke Benkovej ďakujem za rozhovor a prajem jej veľa úspechov v živote.

Martina Štofková

Moja láska

Mám rád ten krásny čas,
keď ťa zazriem zas a zas.
Si láskou môjho života,
nie je to žiadna novota.

Páči sa mi jej postoj k svetu,
nemám ju rád len pre potechu.
Keď ju vidím, cítim nekonečnú radosť,
prejavuje sa vo mne veľká žiadosť.

Sú to prosby o lásku,
chcem pobožkať tú krásku.
Srdce bije ako zvon,
moja láska chce ísť von.

Zatiaľ sme kamaráti len,
že ťa ľúbim, dobre viem.
Ty si roztomilým slnkom mojím,
chcem byť celú večnosť anjelom tvojím.

LETO V PREDSTIHU

Ako dosiahnuť, aby v upršaných, nevlúdnych, chladných medardovských dňoch mal človek odrazu pocit leta? Recept na leto poznajú na Špeciálnej ZŠ v Gíraltovcích. Pripravili ho v podobe nápaditej výstavky na Krajskom školskom úrade v Prešove, kde úzka tmavá chodba odrazu zažiarila pestrými letnými tónmi. Na jednej strane chodby letná krajina z papiera a kartónu – kvety, lienky, trpaslík odpočívajúci v tráve, košíčky naplnené jahodami.

Opačná strana chodby vytvorila ilúziu vodnej plochy s bocianom, žabkami, lodičkami. Nechýbali lekná, zlaté slnečnice, ba dokonca ani slnečníky či slnečné okuliare na tvárach opaľujúcich sa zvieratiek.

Celú chodbu potom šikovné ruky pani učiteľiek premenili na kvetinový park v modrom, žltom, červenom, pomarančovom tóne. Výkresmi vyzdobili steny a nástenky. Pojem Gíraltovcé v týchto priestoroch už neznie cudzo, prednedávnom takto tie isté pani učiteľky vytvárali jar a Veľkú noc. Nechýbali však slová uznania a obdivu na adresu gíraltovských detí a pedagógov zo Špeciálnej školy. Vytvoriť dobré meno nie je ľahké, ak teda chcete vedieť, komu zaň tiež vd'ačíme, sú to pani učiteľky Jarmila Rubisová, Luba Varganinová, Gabriela Čajková pod vedením p. zást. Vírostkovej. Podobne sa im podarilo rozžiariť očka malých pacientov v Krajskej detskej nemocnici, ktorú tiež vyzdobili svojimi prácami. Mať radosť v duši, k tomu šikovné ruky a dobré nápady dáva človeku možnosť prenášať vlastnú radosť aj do svojho okolia. Týmto pani učiteľkám sa to podarilo.

A. Škurlová

NIELEN TALENT AKO DAR

Život kladie vyššie nároky na každého z nás, teda aj na žiakov a učiteľov Základnej školy v Gíraltovcích.

Učítelia musia vhodne motivovať svojich zverencov, formovať v nich chuť, vytrvalosť, lásku k vymýšľaniu, zlepšovaniu, tvoreniu za každých podmienok. Sme hrdí, že aj naši žiaci svojou tvorivosťou vystupujú vyššie a vyššie, stále bližšie k vrcholu.

Je tu koniec šk. r. 2004/ 2005 a my môžeme bilancovať výsledky svojej práce (v rôznych súťažiach).

Vynikajúce matematické talenty 3. A triedy si vyskúšali svoje sily v medzinárodnej súťaži Matematický klokan. Žiak Jaroslav Križánek so 100% úspešnosťou sa zaradil medzi 1,5 % najlepších vo svojej kategórii. Žiačka Miroslava Lukáčová získala 96,8% úspešnosť a patrí medzi 3,5 % najlepších vo svojej kategórii. Je to veľký úspech nielen pre deti, školu, ale aj pre samotné mesto. Naším matematikom z 3. A sa darilo aj na okresnom kole Matematickej pytagoriády. Pekné 3. miesto získala žiačka Miroslava Lukáčová, 4. miesto obsadil žiak Jaroslav Križánek a 5. miesto patrí žiačke Tamare Tchuríkovej. Týchto žiakov pripravovala Mgr. Študijová.

V 4. A triede úspešným riešiteľom Matematickej olympiády na okresnom kole bola žiačka Mária Digoňová a Dominika Pališinová. Žiačka Simona Kmecová bola úspešným riešiteľom Matematického klockana. Pripravovala ich Mgr. Koššalová.

V matematike boli úspešní aj žiaci 2. stupňa. Na okresnom kole Matematickej olympiády žiak Julián Čižmár z 5. A získal 1. miesto, žiačka Mária Lukáčová z 5. A obsadila 3. miesto, žiak Martin

Líška zo 7. C má 5. miesto a žiak Tomáš Mihalík sa teší nielen z 3. miesta MO, ale je aj úspešným riešiteľom Matematického klokana. Všetkých pripravovala Mgr. Koločíková.

V prednese poézie HK na okresnom kole nás reprezentovala žiačka Aneta Kecerová zo 4. B a prvé miesto v prednese prózy na školskom aj okresnom kole Hviezdoslavovho Kubína získala žiačka 4. B Lenka Roguľová pod vedením Mgr. Prazňakovej. V prednese prózy HK vo Svidníku sa darilo aj Lucii Bačkayovej, ktorá získala 3. miesto. Pripravovala ju Mgr. Krajňaková. Medzi výborných recitátorov našej školy patrí aj žiačka Alžbeta Tušeková a žiačka Nikola Mihoková, ktorých pripravuje Mgr. Vojníková, v 4. C triede výborne recituje žiačka Mária Zorská.

Z okresného kola Olympiády nemeckého jazyka sa už tradične darilo žiačke Silvii Hrinkovej zo 7. C triedy, ktorá získala 1. miesto pod vedením Mgr. Čížekovej a Dagmare Študijovej z 9. A, ktorá obsadila druhé miesto pod vedením Mgr. Pališčákovej.

Tomáš Mihalík zo 7. C si zmeral svoje sily s rovesníkmi aj na Geografickej olympiáde vo Svidníku, kde získal 2. miesto a z krajského kola sa vrátil ako úspešný riešiteľ. Pripravovala ho Mgr. Švorcová.

Žiačka Kamila Kecerová zo 7. C sa zúčastnila Biologickej olympiády kategórie E – Botanika. Pod vedením Mgr. Moravčíkovej získala pekné 3. miesto na okresnom kole. Veríme, že nás bude úspešne reprezentovať aj na krajskom kole.

Žiakovi Patrikovi Migašovi z 9. A sa darilo na chemickej olympiáde. Na okresnom kole získal 2. miesto, postupuje ďalej. Žiak Tomáš Janech v tej istej súťaži získal 5. miesto. Obidvoch žiakov pripravovala Mgr. Moravčíková.

Žiak Julián Čižmár z 5. A obsadil v súťaži Rastliny a zvieratá na šk. kole 1. miesto a žiačka Jana Žultáková zo 6. A obsadila 2. miesto.

Zaujímavá bola aj vlastná tvorba žiakov, ktorú sme poslali do súťaže Literárny Kežmarok, či Pavlovičov literárny Svidník. Vlastnými básňami potešili žiaci aj svoje mamy.

Jednou z posledných súťaží bola aj spevácka súťaž Talent ako dar. Postup do krajského kola získali títo žiaci : Tamara Tchuriková, Miriam Jackaninová, Margaréta Juhasová, Ľubica Palková, Lenka Roguľová, Viktória Bakalárová a Petra Eštoková. Všetkým srdečne blahoželáme a ďakujeme.

V týchto súťažiach si naši žiaci preskúšali svoje sily. Objavovali svoje veľké rezervy. Popasovali sa sami so sebou. Prekonali svoju pohodlnosť, lenivosť. Iba zodpovedným prístupom a usilovnosťou sa im v tomto výstupe na vrchol (aj s pádmi a krokmi späť) darilo. Vážime si nielen ich múdrosť, pracovitosť, ale aj snahu konať dobro. Títo žiaci sú dobrým vzorom aj pre svojich spolužiakov, a to nie je málo.

Mgr. Anna Krajňaková

Úspechy gymnázia prísľubom

Brány škôl sa opäť zatvorili, vrava na chodbách utíchla a žiaci na 2 mesiace opustili svoje školské lavice. Iba tí, čo už zmaturovali, opustili svoje školy natrvalo a vymenili ju za niektorú z našich vysokých škôl či iné pracovisko, pre ktoré sa rozhodli.

Školský rok 2004/2005 je už teda definitívne za nami. Ak sa pozrieme na dosiahnuté výsledky, môžeme konštatovať, že pre Gymnázium v Giraltovciach bol veľmi úspešný, a to nielen vo výchovno-vyučovacom procese, ale aj v mimoškolskej činnosti. V uplynulom školskom roku navštevovalo školu 348 žiakov, z ktorých 133 prospelo s vyznamenaním, 109 prospelo veľmi dobre a prospelo 106 žiakov.

K maturitným skúškam, ktoré sa v tomto roku po prvý raz niesli v novom duchu, pristúpilo 61 maturantov. Ústnym maturitným skúškam predchádzala písomná previerka vedomostí v rámci externej a internej časti písomnej maturitnej skúšky, v ktorej naši maturanti obstáli veľmi úspešne.

Pekné výsledky zaznamenali žiaci v uplynulom školskom roku aj v krúžkovej činnosti. Na škole pôsobilo 29 záujmových krúžkov, žiaci ktorých sa s úspechom zapojili do okresných, krajských

i celoslovenských súťaži. Viliam Kolcun, študent 4.A, dosiahol 1.m. v krajskom i celoslovenskom kole olympiády z ruského jazyka, ktorý viedla Mgr. Pivovarníková. Tento žiak bol na konci júna 2005 zároveň ocenený predsedom PSK ako jeden z 30 najlepších stredoškolákov v Prešovskom kraji. V súťaži Šaliansky Maľko, žiačka Ivana Rubisová z tercie získala v krajskom kole Cenu primátora mesta Prešov pod vedením PhDr. Vaľovskej. V okresnom kole recitačnej súťaže HK v 2. kat. v poézii získala Kristína Ondovová z primy (pripravovala Mgr. Lehetová) 2. m. a v tej istej kategórii v próze 1. m. Natália Gdovinová zo sekundy (pripravovala PhDr. Vaľovská), ktorá v krajskom kole obsadila 3.m. V 3. kat. HK v okresnom kole v poézii 1. m. si vybojovala Juliána Petrovičová z kvinty a v krajskom kole skončila na 2.m. V próze v okresnom kole zvíťazila Daniela Švačová z kvinty. Obe pripravovala Mgr. Lehetová. V 4.kat. v poézii 3.m. vybojoval Pavol Mikula zo septimy a v próze 1.m. Martin Roba zo sexty (pripravovala PhDr. Vaľovská). V celoslovenskom kole recitačnej súťaže Dilongova Trstená v silnej konkurencii získala v próze 3.m. Katarína Havrilová zo septimy (pripravovala PhDr. Vaľovská). Ocenenia získali naši žiaci aj v literárnych súťažiach vo vlastnej tvorbe. V Pavlovičovom literárnom Svidníku v kat. poézia získali 1.m. Diana Andrijková (viedla Mgr. Lehetová) z primy a Jana Hrivniaková z oktávy, 2.m. Stanislav Motýľ zo sekundy a Viliam Kolcun zo 4.A, v próze 1.m. bolo udelené Natálii Gdovinej zo sekundy (viedla PhDr. Vaľovská). V ďalšej literárnej súťaži Andraščíkov literárny Bardejov získala 2.m. v kat. próza Veronika Hricová z 3.A (pod vedením Mgr. Drobnákovej) a 3.m. Kristína Mital'ová zo 4.A (pripravovala Mgr. Fedorková) a v kat. poézia 2.m. Monika Trinkovičová z 3.A (pripravovala Mgr. Drobnáková).

Pekné úspechy zaznamenali naši žiaci v matematickej olympiáde pre 6. roč. 1.m. obsadil Gabriel Matik a 2.m. Peter Cyprich, pre 7. roč. Marianna Križánková a Jozef Štefánik 3.m. a pre 9. roč. Ján Čabala 1.m. a zároveň skončil aj v krajskom kole na 1.m., 2.m. v okresnom kole obsadil Ján Juriček a Erik Billý bol úspešným riešiteľom. Podobne aj v Pytagoriáde pre žiakov 5.,6. a 7. roč. v okresnom kole 1.m. získali Lívia Staškovičová, Gabriel Matik, 2.m. Miroslava Molitorisová a Matúš Andriško, 3.m. Natália Potičná a Peter Cyprich. Všetkých pripravovala Mgr. Čížeková. Z najstarších žiakov v matematickej olympiáde v krajskom kole Dominik Tkáč zo sexty skončil na peknom 4.m., ktorého pripravovala Mgr. Bačková.

Nemenej úspešní boli žiaci aj v branno-športových súťažiach. V okresnom kole futbalových súťaží žiakov ZŠ ml. žiaci získali 2.m. (Lukáč, Verčimák, Pankuch, Mital' L., Mital' M., Biroš, Motýľ, Sabol, Kožlej, Vaško, Hajda) a straší žiaci 1.m. (Tkáč D., Roba, Paľa M., Tkáč P., Dzurik, Čabala, Makuch, M. Čorba, J. Fil'akovský, Pankuch, Matis) – pripravoval PaedDr. Bačková. Starší žiaci v okresnom kole v halovom futbale obsadili 1.m. (viedol PaedDr. Bačková) (Kulpa, Paľa, Horvat, Makuch, P. Tkáč, M. Čorba, Roba, D. Macák, J. Fil'akovský, Mihok) a v regionálnom kole 3.m. Vo futbalovej súťaži COCA COLA mužstvo mladších žiakov v rámci Prešovského samosprávneho kraja postúpili medzi 4 najlepšie kolektívy (viedli PaedDr. Bačková, Mgr. Pališčák). V okresnej volejbalovej súťaži ml. žiačky obsadili 4.m. a staršie žiačky 3.m. (viedol Mgr. Pališčák) (Švecová, Dovičáková, Vojsová, Bartošová, Mašlejová, Medvecová, Šrámková, Pizurová, Hricová, Budzinová), mladší žiaci 3.m. (viedol PaedDr. Bačková) (Čabala, Billý, Varga, Čorba I., Tomka, Štefánik, Harčarik, Vaľovský, Vaško, Biroš M.) a straší žiaci 4.m. V basketbalových súťažiach skončili v rámci okresu mladší žiaci na 5.m. a starší chlapci a dievčatá na 4.m.

V silovom päťboji družstvo starších chlapcov získalo 2.m. a zároveň z jednotlivcov P. Pohlod 2.m. a D. Stankovič 3.m. – obaja z oktávy (viedli PaedDr. Bačková, Mgr. Pališčák). V streľbe zo vzduchovky družstvo mladších žiakov obsadilo 3.m. V cezpoľnom behu ZŠ mladší žiaci získali 2.m.(viedli Mgr. Pališčák, PaedDr. Bačková) (Pankuch S., Mital' L., Pankuch P.) a mladšie žiačky taktiež 2.m. (Harčariková, Križánková, Gdovinová), starší žiaci SŠ 5 m. a staršie žiačky (Birošová Z., Čellárová, Dzuriková). Z jednotlivcov obsadili S. Pankuch a Z. Birošová 2.m. (viedol PaedDr. Bačková). V cezpoľnom behu v okresnom kole SŠ chlapci (Macák, Vachal', Dzurik) a aj dievčatá (Cigánová, Gáliková, Havrilová) sa umiestnili na 1.m. a z jednotlivkyň Cigánová na 1.m. a Gáliková na 3.m. Od 20.6. do 24.6.2005 sa konal Beh olympijského dňa na celom Slovensku. Aj na našej škole sa všetci žiaci zapojili do tohto behu.

Riaditeľstvo Gymnázia v Giraltovcích vyjadruje veľú vďaku za úspešnú reprezentáciu a dosiahnuté výsledky v uvedených súťažiach všetkým žiakom i vyučujúcim, ktorí zodpovedne pristupovali k príprave svojich talentov a venovali im aj veľa hodín zo svojho voľného času.

Mgr. Marta Lehetová

Blues In Village 2005, Amfiteáter Giraltovece, 3. 7. 2005

Hneď na úvod: klobúk dolu! Skladám poklonu všetkým tým, ktorí sa usporiadateľsky podieľali na tomto nultom (?) bluesovom festivale v našom mestečku. Podľa dobre overených informácií sa rýdzo bluesový festival v našom regióne ešte nekonal, takže bluesoví nadšenci z marhaňskej formácie Octopus sú v tejto oblasti naozajstní priekopníci, to oni prišli s odvážnou myšlienkou zorganizovať pod holým nebom tento medzinárodný festival. A keďže ruku k dielu priložili aj Mestský úrad Giraltovece, Miestny úrad Marhaň, firmy Oragro s. r. o., Hotel Alfa, Kaviareň Letisko, Skupina OCTOPUS-bluesová asociácia Slovensko, spoločnosť pre nekonvenčné umenie v Medzilaborciach, ORAGRO – V, s.r.o. Marhaň 22 /ORAGRO Oravské Veselé/ AGROSLUŽBY VK, s.r.o. Giraltovece, Mestský bytový podnik, s.r.o., Giraltovece, Noviny Slovakia KORZÁR a Rádio VÝCHOD. Samotným krstným otcom festivalu sa stal primátor Giraltovec Ján Rubis, dalo sa čakať, že dobrá vec sa podarí.

Moderátorského mikrofónu sa ujal nestor slovenského blues, ktorého fajnšmekri určite poznajú aj zo slovenského rozhlasu **Peter "Bonzo" Radványi**. Historický úvodný set logicky patril elektrobluesmanom **Octopus** z Marhane. Chlapci si výstup v podstate na domácej pôde patrične vychutnali, otestovali scénu, ktorú sami dva dni pred festivalom postavili vlastnými rukami, pričom sa nepozabudlo ani na eventuálnu nepriazeň počasia. A počasie počas celého priebehu veru prialo. Zazneli vlastné kompozície naspievané v angličtine, slovenčine a dokonca aj v rodnej šarištine (čo dodalo ich predstaveniu úplne nový, netušený rozmer). Hneď na úvod zaujal aj veľmi solídne nastavený zvuk (poďakovať treba aj prešovským Mlokom za aparatúru) a trochu zamrzela divácka účasť, ale o tom neskôr.

Poľská formácia **Kropla Zicja** z Gorlic sa uviedla akustickými verziami známych skladieb svetových bluesových kapacít (B.B.King, Eric Clapton..) a v jej zostave sa blysol skvelým výkonom harmonikár **Maczek**. Mimochodom, nebol to jeho jediný výstup na festivale.

Veselá a skúsená bardejovská country partia **Doliňáci** vsadila zase na známe hitovky česko-slovenské s žartovne poprekrúcanými textami, myslím, že dobre zapadli do koloritu festivalu. To bratislavčan **Juraj "Mojo" Haruštiak** je naladený na ortodoxnejšiu bluesovú strunu, festival dostával spád a štavu, s minimálnymi časovými sklzmi.

Zo stredného Slovenska k nám zavítala zvolensko-prievidzská **ZVA 12-28 Band** zoskupená okolo speváka a gitaristu **Nora Červeňáka**, povesti o tom, že patria k najostrieľanejším formáciám (v rámci žánru) na Slovensku neklamali. Po nich vystúpil krajan, rodák zo Zborova **Ján Litecký-Šveda** so svojou bratislavsko-šamorínskou formáciou **Vit'azný Traktor**, v ktorej hrá na ústnu harmoniku ďalšia legenda slovenského blues **Erich Boboš Procházka**. Začalo sa pomaly stmievať, začalo sa aj improvizovať. Prvým skutočným vrcholom festivalu bol dych vyrážajúci harmonikársky jam, nádherne poprepletané štyri ústne harmoniky, z ktorých si každá strihla svoje, hm, niečo také sa hneď tak nevidí. Ale kto umí, ten umí. Paráda.

Country **Žobráci** z neďalekého Prešova sú odsúdení na beznádejný úspech. A dôvod? Frontman **Michal Hudák** jednoducho vie ako na to. Urobiť z klasického country vystúpenia odviazaný kabaret, pri ktorom sa musíte smiať na plné hrdlo....Výborné spestrenie festivalu.

Ale naozajstné bluesové čerešničky prišli po zotmení. **Bluesweiser** zo západu Slovenska vedený spevákom a gitaristom **Ďurom Turtevom** namiešali chutný koktail alternatívneho blues, okorenenej rockom, funky, jazzom a inými prísadami. No a keď sa sa k nim pridala prvá dáma slovenského blues bratislavská východniarka (ako inak..) **Silvia Josifovska**, bolo radosť nielen počúvať, ale aj dívať sa.

Živá legenda slovenského bluesového diania **Peter "Bonzo" Radványi** a jeho zoskupenie **The Resonators** bol návratom k bluesmanskej klasike. Po prvý krát sme si mohli naživo vypočuť zvuk rezofonickej gitary (dobro je údajne slovenským patentom).

Úplný záver oficiálnej časti patril bratislavským **Žalman Brothers Band**, ktorých porcia skvelého južanského rocku musela uspokojiť aj tých najnáročnejších. Nechýbali ani slávne pecky od ZZ Top (napríklad), ale vyzdvihol by som naozaj skvele nadupanú kapelu a vynikajúci výkon sólového gitaristu Martina Výbocha. Strhujúci záver, ale len oficiálnej časti. V našom parku sa totiž varil neoficiálny bluesový džem až do samého rána, pri pivku a v náladičke. Bluesová forma je priam stvorená pre nezáväzné hranie muzikantov, ktorí sa vidia hoci prvý krát v živote, je to o splnutí duší. A verte alebo nie, výborne to fungovalo aj v Giraltovcích.

A čo dodať k faktu že na amfiku nebolo plno? Myslím, že to chce čas, predsa len, blues je v našich zemepisných šírkach menšinovým žánrom, ale fajnšmekri dobrej muziky si svoju cestičku určite nájdu aj

nabudúce. A vychovať si publikum sa tiež nedá zo dňa na deň. Preto sa tešíme na ďalšie podujatia podobného rangu. My ktorí sme tam boli, sme rozhodne chybu neurobili a taktiež sme sa presvedčili, že ešte stále sa TO dá. Zdá sa, že prvú júlovú nedeľu sa v Giraltovciah písala história.

Vladislav Kristiňák C 2005

Dobré sa samo chváli

Naše deti z východného Slovenska – z regiónu Prešov a Košice však predviedli výkon, ktorý si zaslúži pochvalu všetkých.

166 malých i väčších hudobníkov združených do 11 – ich hudobných telies predviedlo svoje umenie i zručnosť v narábaní s hudobným nástrojom na súťažnej prehliadke detských ľudových hudieb, ktorá sa uskutočnila 28. mája v Kultúrnom dome nášho mesta.

Ako konštatoval Mgr. Peter Zajac, ktorý otváral súťažnú prehliadku, účasť súťažiakov má stúpajúci trend. Pred 6 – imi rokmi, keď prehliadka mala ešte nesúťažný charakter, sa na nej zúčastnili desiatky súťažiakov, tohtoročné zloženie by bolo schopné vytvoriť veľký detský orchester, ktorý by dokázal reprezentovať Slovensko aj na európskej úrovni.

Napokon, ako uviedla konferencierka prehliadky Mgr. Janka Koreňová, mnohé z týchto detí už v rámci hosťovských i súťažných vystúpení reprezentovali svoj región i svoju krajinu v rôznych európskych mestách.

Ak sa dnes hovorí o kríze kultúry, tieto deti dokazujú pravý opak. Rozvíjajú a ďalej nápadito posúvajú odkaz predkov – ten najvzácnejší – piesne a melódie, ktoré vznikli pri práci, zábave, z lásky i žiaľu, boli prejavom radosti i smútku.

Konštatovali to spolu so mnou aj členovia poroty – významní odborníci z oblasti ľudového umenia – Mgr. Miroslav Dudík – umelecký vedúci OEUN Slovenského rozhlasu, Dr. Ondrej Demo, CSc. – predseda Spolku hud. folklóru pri Slov. hudobnej únii i Mgr. Samo Smetana, redaktor Redakcie hud. programu Slov. rozhlasu v Bratislave. Vysoko ocenili výkony detí, ale aj úroveň prehliadky, jej bezchybnú organizačnú prípravu a srdečnosť hosťov, vďaka ktorej sa títo významní hostia v Giraltovciah veľmi dobre cítili. Spoločne sme tiež konštatovali, že tieto talenty rastú na pôde základných umeleckých škôl, preto je veľmi dôležité, aby neprestali existovať v tej podobe, do akej sa v priebehu uplynulých desaťročí vypracovali. Zároveň konštatovali, že ZUŠ – ky prešli do správy miest a obcí, preto je potrebná ich dobrá spolupráca a podpora zo strany zriaďovateľov. Ten problém ale Giraltovcie nemajú. Je všeobecne známa podpora nášho MsÚ, osobitne primátora mesta, školstva, kultúry i športu, ktoré sú akýmsi nadstavbovým prvkom, a tak ich mnohí zaznávajú.

Sobota teda patrila v našom meste mladým hudobníkom. Detské ľudové hudby s priemerným vekom do 15 rokov z Giraltovcie, Lipian, Michaloviec, Prešova, Raslavíc, Spišského Podhradia, Stropkova, Svidníka, Trebišova, Vranova a opäť z Giraltovcie bojovali o sympatie publika a uznanie ich kvality zo strany porotcov. Srdcia divákov si tieto deti získali jednoznačne, ťažšie to mala porota. Tá musela rozhodovať pri veľmi vyrovnaných výkonoch detí. Jej rozhodnutím sa na prvom a treťom mieste umiestnili giraltovske ľudové hudby, druhé miesto si odniesla hudba z Lipian, kde dominovali dvaja mladí huslisti – primáši, presahujúci úroveň svojich súborov. Lipanci potom vystúpili aj na Topľanských slávnostiach v Parku mieru a bodovali u publika aj tu. Výkony našich hudieb mali Giraltovcania možnosť posúdiť tiež v nedeľu, keď sprevádzali súbor Giraltovcan a Topľan.

Máme dôvod byť hrdí na naše deti a pochváliť ich perfektné výkony. Hrajú na profesionálnej úrovni, vedia aj zaspievať, roztlieskali celý amfiteáter, roztancovali dokonca aj niektorých divákov. Za tieto deti i za nás všetkých chcem poďakovať pedagógom, ktorí pripravujú svojich žiakov do takej dokonalosti. Patrí im vďaka aj za náročnú organizáciu tohoto podujatia a Vám všetkým by

som chcela pripomenúť, že dobré sa nie vždy samo chváli, z času na čas potrebuje aj naše ocenenie a vďaku.

A. Škurlová

FOLKLÓR V NAŠOM MESTE

Návštevníci a aj všetci obyvatelia Giraltoviac mali o program na posledný májový vikend postarané. Dňa 29. mája sa uskutočnil 14. ročník folklórneho festivalu Topľanskej doliny. Tanec, spev a hudba tvoria nádherné umenie, nádherný „jazyk“ dorozumievania sa a porozumenia. Zážitok, pre mnohé generácie, pripravili členovia pozvaných folklórnych súborov a skupín. Domácu pôdu zstupoval DFS GIRALTOVČAN a FS TOPLAN, ktorý sa vrátil už aj z medzinárodných folklórnych festivalov v Čechách a Holandsku. Dedičstvo našich predkov nám v podobe krásnych pesničiek predstavili spevácke skupiny KUKOVČAN a OKRUHLAN. FS ROZMARIJA z Prešova nám predstavil časť svojho programu, regiónmi Abov a Goral. Záver festivalu patril laureátovi celoslovenskej prehliadky „nosiť a tradíciu“ folklórnej skupine ZAMUTOVČAN, ktorý sa svojím umením prezentoval nielen na domácej pôde, ale aj v zahraničí. Potlesk a uznanie patrili malej skupine ľudí, ktorá nezabúda na minulosť a touto formou ju šíri ďalej. Veríme, že nás žiarivé slniečko neopustí ani o rok a už teraz sa môžeme tešiť na 15. ročník festivalu Topľanskej doliny.

A. Kmecová

CHCEŠ SA STAŤ HVIEZDOU ?

Pod týmto názvom sa konal Dňa 19. mája 2005 casting NAJSTAR v detskej speváckej súťaži pre deti od 8 – 13 rokov. Z 49 záujemcov v castingu bolo vybraných 11 finalistov: Viktória Pankuchová, Margareta Juhasová, Mariana Štefániková, Dominika Šimoňáková, Iveta Sukovská Tamara Tchuríková, Sylvia Baránová, Tomáš Krištof, Peter Cyprich, Miriam Jackaninová a Peter Vasil'. Títo 22. júna 2005 súťažili v mestskom kole o najlepšieho speváka, ktorý postupil do Košíc. V tomto meste sa bude konať v mesiaci októbri ďalšie postupové kolo na celoslovenskú súťaž s postupom do Bratislavy.

Odborná porota v zložení Slavomír Mešša, p. Anna Benková, Vladimír Železnák, Ján Rubis a Alena Kmecová po zhodnotení súťaže udelila I. miesto Sylvií Baránovej(14 r.), žiačke Gymnázia. II.miesto získala Dominika Šimoňáková (10 r.) z Giraltoviac a III. miesto Mariana Štefániková (10 r.) z Okruhlého.

Vit'azom srdečné blahoželáme a prajeme im veľa úspechov v ich ďalšej speváckej kariere. Všetci súťažiaci boli odmenení vecnými darmi a CD všetkých pesničiek, ktoré odzneli v mestskom kole.

A. Kmecová

LETNÉ TRHY

Letné trhy, trochu novinka pre obyvateľov nášho mesta. Skúsili sme nultý ročník, letných trhov v dňoch 1. a 2. júla 2005. Myslím si, že sa vydarili. Iste mali svoje nedostatky, ale tie bohato vyvážili pozitíva. Okolo 70 stánkov vylákalo do centra nášho mestečka pomerne slušný počet našich obyvateľov. Trhy si nedali ujsť ani obyvatelia z blízkeho okolia. Mali možnosť zakúpiť si široký sortiment tovaru, poprechádzať sa zájsť si na dobre pivo a pochutiť na rôznych lahôdkach, ktoré najviac chutia práve na trhoch. Oddelenia kultúry pripravilo pre návštevníkov trhov aj pestrý kultúrny program. Otvorenie trhov patrilo našim žiakom zo ZŠ, ZUŠ a ŠZŠ. V popoludňajších hodinách sa nám predstavil súbor z družobného mesta Wielopole Skrzynskie. V druhý deň trhov zase skupina OCTOPUS a ŽALMAN BROTHERS BAND.

Čiže zábavy bolo neúrekom, ostalo na občanovi, aby sa rozhodol ako využiť pestrú ponuku.

Stretnutie s deťmi, ktoré to potrebujú

Žiaci našej Špeciálnej základnej školy v Giraltovciach už rátajú dni, kedy sa začnú prázdniny. Nie všetky deti to majú také jednoduché, myslím tým na deti, ktoré trpia rôznymi ochoreniami a ich dlhodobý pobyt v nemocničnom ošetrovaní im ani počas prázdnin nedovolí užiť si krásne prázdninové dni v kruhu svojich blízkych. Práve na tieto deti sme nezabudli a chceli sme im spríjemniť ich pobyt v nemocnici výzdobou priestorov, v ktorých sa celé dni pohybujú. Všetko sa udialo 17. júna, kedy osobné auto pána riaditeľa Mgr. Kimáka – Fejka, plné rôznych prekrásnych výrobkov zhotovených rukami šikovných učiteliek a vychovávateľiek vyráža do krajského mesta Prešova k pavilónu „DETSKÁ NEMOCNICA“. Na II. poschodí nás víta pani Marika Švaňová, ktorá pracuje v detskej nemocnici ako učiteľka. Jej milé slová vychádzajú od srdca, je vidieť, že prácu, ktorú vykonáva, miluje nadovšetko. Vo chvíli sa už pred chodbovými oknami vynímajú krásne slnečnice, margaréty, na ktorých sedia farebné motýle a pod nimi rastie rozprávková dedina plná šmolkov, lienok, uprostred nej stojí veľký mlyn s mostom, do ktorého akoby sa vlievala naozajstná voda. Pani Jarmila Rubisová a pani Lubomíra Varganinová ešte upevňujú do okien slniečko, ktoré sa už usmieva na deti prichádzajúce obdivovať túto prekrásnu letnú krajinku. Zastavujú sa aj lekári, zdravotné sestry a ostatný personál nemocnice. Ich milé pohľady neopísateľné, ústa nešetria slovami chvály. Pán primár detského oddelenia MUDr. Ján Kovaľ osobne prišiel podať ruku a poďakovať sa za prekrásnu výzdobu.

Prežili sme úžasný deň v prešovskej detskej nemocnici. Veríme, že pripravená výzdoba bude akousi terapiou pre malých i veľkých pacientov, ktorí to určite potrebujú. Nech im to pomôže k ich skorému uzdraveniu, všetci im to úprimne prajeme.

M. Virostková

Mlad' vo svete

Spomienky na Československo

Carnegie Hall v New Yorku dnes prezentuje elitu českej a poľskej hudobnej scény. Helena Vondráčková a Karel Gott asociujú mladosť, nezabudnuteľné filmy a muzikály, roky spoločnej česko – slovenskej kultúry, keď ešte nebolo rozdelenia hraníc a vzťahov, ale zo všetkého najviac, títo nepochybne najznámejší umelci doma i v zahraničí reprezentujú to vzácne – domov.

Koncert sa rozbieha krátko po ôsmej hodine večer a ja prvýkrát naživo vidím dvoch umelcov na vysokej profesionálnej úrovni, v elegantných garderóbach, mladistvo pôsobiacich, klobúk dole pred ich kondíciou. Vzadu si jeden z fanúšikov neodpustí poznámku: „Helenko si poďakuj kočka!“ Po chrbte klasicky behá mráz, a to hneď z niekoľkých dôvodov. Známe melódie a pocit, že sme na chvíľu doma. Hala je plná medzinárodného osadenstva v zastúpení Čechov, Slovákov, Poliakov a iných. Umelci spievajú v angličtine, slovenčine, rodnej češtine a Helenka tromfuje poľskou piesňou svojej dobrej priateľky za mimoriadneho potlesku divákov. Poznámam, že inteligencia jedinca sa meria najmä podľa schopnosti nielen sa zdokonaľiť v cudzom jazyku, ale vzdať hold priateľom iných národností aj takouto formou. Moju hrdosť, že pochádzam z dnes už rozdelenej krajiny, ktorá si ako hosťa pozvala ďalšiu elitu poľskej hudobnej scény Ryszarda Rynkowskiego, kazí ten istý fanúšik, ktorý pred chvíľou zložil kompliment Helenke. Ryszard Rynkowski sadá za varhany a fanúšik vykrikuje urážajúcu poznámku v poľštine, zdvihne sa a odchádza. Zrazu už nie som hrdá a hanbím sa za primitívov, tiež sa hlásiacich k tej istej národnosti. Ryszard hrá moju obľúbenú pieseň. Milujem ju hádam preto, že nosí moje meno a text tak dobre vystihuje život imigrantov v Amerike, aj keď pieseň bola pôvodne skomponovaná s iným úmyslom. Ryszard patrí k mojej elite umelcov a po štyroch piesňach v jeho podaní, scéna opäť víta Helenu a Karla. Sólo alebo v duete podávajú nekompromisne bezkonkurenčný výkon spretrený piesňami z broadwayských muzikálov, Elvise

Presleyho a Franka Sinatru. Žasnem nad mimoriadne užitočne stráveným časom, ktorý obaja celý život investovali do svojho vzdelania a vypracovali sa na špičku. Vrchol elegancie a profesionality žne úspechy v metropole New York. Sedíme na balkóne, vysoko nad scénou a zachraňuje nás ďalekohľad, ktorý si podávame, aby sme rýchlo ukradli moment nahliadli zblízka na umelcov. Dole pod javiskom natáhuje diváčka ruku s kvetmi, podáva ich Helene, bozkáva jej ruku a trocha skomolenou angličtinou emotívne vraví do mikrofónu: „You beauty woman. I love you. Nice, nice, nice!“ Nikto sa nepozastavuje nad jazykovou bariérou, na jej mieste by sme vyjadrovali obdiv ešte nervóznejšie. Po troch hodinách s krátkou prestávkou medzi vystúpeniami vyvoláva publikum umelcov späť, tí pridajú bonus a ja sa vraciam k prianiu počas celého vystúpenia, aby tento emotívny umelecký zážitok so mnou mohla zdieľať moja mama vo vzdialenom Slovensku. Umelci sľubujú návrat a my určite tiež.

Natália Ostrowská - Škurlová

STREDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOŤ

/ Pokračovanie /

Situácia v rokoch 1938 – 1944

Obdobie medzi októbrom 1938 a aprílom 1945 možno rozdeliť do niekoľkých období:

1. *Obdobie vzniku autonómie do začiatku transportov*
(október 1938 – koniec roka 1941)
2. *Obdobie prvých transportov*
(marec - október 1942)
3. *Medziobdobie od zastavenia transportov do vypuknutia SNP*
(november 1942 – august 1944)
4. *Od nemeckej okupácie Slovenska do oslobodenia*
(september 1944 – apríl 1945)

Vláda už od roku 1939 zahŕňala návrhmi rôzne hospodárske organizácie, živnostenské spoločnosti, ktoré vymysleli ako najrýchlejšie a najlacnejšie zbaviť židovského obyvateľstva na Slovensku majetku. *Arizácia* podnikov, živností a obchodov bola však len prvým stupňom, neskôr prišli ďalšie, ktoré postupne zasahovali do rôznych sfér života, aby ich napokon zhrnulo 270 paragrafov Židovského kódexu, ako sa označovalo „Nariadenie zo dňa 9. septembra 1941 o právnom postavení židov.“

Židia museli na verejnosti nosiť označenie, nemohli uzatvárať manželstvá s árijcami, za mimomanželský styk bol určený trest do 5 rokov väzenia. Nemali volebné právo a neboli volení, nesmeli byť ani v službách štátu a verejných inštitúcií, nesmeli vykonávať slobodné povolanie – advokátske, lekárske, lekárnické (iba dočasne sa pripúšťali výnimky). Štátne bezpečnostné orgány mohli kedykoľvek urobiť u židov osobnú prehliadku, a to aj bez písomného príkazu úradu alebo súdu, podobne aj domovú prehliadku. Listy židov museli byť viditeľne označené hviezdou a adresou odosielateľa, úrady im mohli ľubovoľne uložiť povinnosť vystáť sa z určitej obce. Židia boli vylúčení z akéhokoľvek štúdia na všetkých školách, okrem ľudových škôl. Židovské deti nesmeli chodiť do jednej triedy s kresťanmi. Na vykonávanie hocijakej profesie museli mať židia osobitné povolenie, nesmeli mať zbraň, oprávnenie loviť ryby, vlastniť vodičský preukaz, používať železnicu, vlastniť rádia, fotoaparáty. Boli pred nimi uzatvorené kiná, kaviarne, v niektorých mestách nesmeli na hlavných uliciach bývať, ale ani chodiť na kúpaliská, navštevovať árijské domácnosti. Zákony, ktoré zbavili postupne židov všetkého nehnuteľného i hnutel'ného majetku, sa stále doplňovali a spresňovali. Len za rok 1941 bolo v úradných novinách uvedených 51 protizidovských vyhlášok a nariadení. Postihnutých zasiahli ekonomicky, spoločensky, ale aj v prvom rade psychicky. Práve vďaka tomu splnili svoj cieľ: z plnoprávných občanov sa v krátkom čase stali ľudia na okraji spoločnosti. Židovská komunita nezobrala príznaky zhoršených pomerov

na ľahkú váhu. Už v roku 1938, teda bezprostredne po vyhlásení autonómie, sa začali rôzne individuálne alebo organizované aktivity, zamerané na záchranu jednotlivcov či rodín. Objavili sa najmä základné tendencie: legálne alebo ilegálne emigrácie zo Slovenska a prijatie krstu. Úsilie dostať sa do bezpečia formou emigrácie vzniklo koncom roku 1938. Existovali dva frekventované smery úniku : do Maďarska a do Palestíny. Pokusom o záchranu bez toho, aby židia museli opustiť svoje domovy, bolo prijatie krstu. Slovenská republika sa deklarovala ako kresťanský štát. Vládnuca strana sa oficiálne stotožnila s osobnosťou katolíckeho kňaza A. Hlinku (Hlinkova slovenská ľudová strana). Prezident Slovenskej republiky bol ďalší katolícky kňaz J. Tiso. Za takýchto okolností niet divu, že mnohí židia považovali krst za formalitu a dôležitý krok k záchrane nielen holého života, ale aj k zaisteniu slušnej existencie. Takéto pokusy o záchranu nespĺnili vždy nádeje, ktoré sa s nimi spájali. Niekedy krst nerešpektovali úradné miesta, v iných prípadoch vyjadrili negatívne postoje spoluobčanov. Na dno utrpenia sa židovská komunita dostala až v čase, kedy začali deportácie do *koncentračných táborov*. Bolo to v marci 1942. Ohrození ľudia rýchlo pochopili, že deportácie pre nich znamenajú vážne nebezpečenstvo. Pri pokusoch o únik opúšťali neraz nielen svoje domovy, ale aj zdanlivo nemenné židovské náboženské tradície. Právne zdôvodnenie dostali transporty až dodatočne, keď parlament schválil *Ústavný zákon zo dňa 15. mája 1942 o vystaňovaní židov*. Šťastie v nešťastí mali tí, ktorí sa z rôznych príčin dostali v roku 1942 do väzenia a tí, ktorí boli povolani do armády a zaradení do pracovných jednotiek. Takto sa vyhli transportom. Dôležitým fenoménom pre pochopenie holokaustu sú zberné a pracovné tábory na Slovensku. Predovšetkým počas deportácií patrili k miestam, kde sa rozhodovalo o osudoch tisícov zaistených. V zberných táboroch (Žilina, Poprad, Patrónka) ostávali väzni len krátko, spája sa však s nimi mnoho dramatických a bolestných situácií. Predstavovali totiž akúsi prestupnú stanicu medzi Slovenskom vyhladzovacími koncentračnými tábormi v Poľsku či v Nemecku. Pracovné tábory v Novákoch, Seredi a Vyhniach začali fungovať na jar 1942. Podmienky v nich boli v porovnaní s provizóriom zberných táborov odlišné. V období, keď už transporty nešli, sa tam nachádzalo spolu 2 938 osôb. Každodenný život v táboroch sa sústreďoval v prvom rade na pracovnú produkciu. Hoci pomery boli stiesnené po zamestnaní predsa existoval priestor pre kultúru, šport, vzdelanie. Osobitným fenoménom boli táborové školy. Podľa predpisov v nich deti do 10 rokov denne trávili deväť hodín, staršie sedem, pričom ďalšie dve vykonávali práce v dielňach. Dospelí museli ťažko pracovať: muži 55 hodín do týždňa, ženy 48 hodín. Bitie a násilie gardistov tu patrilo k všednému životu.

2.1.3 Koncentračné tábory

30. júna 1933 sa Hitler stáva ríšskym kancelárom. Nemecko vstupuje do dvanástich rokov temna, dvanástich rokov, kedy sa vyvíja úplne iným smerom ako ostatný svet. Nemecké, alebo skôr nacistické chápanie pojmu ľudskosť je prevrtené naruby. Pouličné šarvátky medzi SS (*Schutzstaffeln*) a SA (*Sturmabteilung*) na jednej strane a hlavne židmi a komunistami na strane druhej, sa menia na niečo oveľa horšie a diabolskejšie.

Už na päťdesiaty deň Hitlerovej vlády vznikol prvý koncentračný tábor – KL Dachau (*Konzentrationslager Dachau*). V roku 1939 bolo v tretej ríši už šesť koncentračných táborov: *Dachau, Sachsenhausen, Buchenwald, Flossenbürg, Mauthausen* a ženský tábor *Ravensbrück*. Spolu s dvadsaťpäťtisíc väzňami. Zatiaľ to boli iba tresné tábory pre nepohodlné osoby. Strážnu službu vykonávali špeciálne útvary SS – Totenkopfverbände, čo bola akási elita v elite SS.

S vypuknutím vojny sa situácia v táboroch mení. Zväčšil sa ich počet na dvadsať a prudko vzrastal počet väzňov. Všetky KL podliehali Inšpektorátu koncentračných táborov v rámci Hlavnej hospodárskej správy SS. Okrem týchto táborov však existovali aj policajné tábory, ktorých bolo oveľa viac, ale boli aj menšie. Ku koncu vojny sa celkový počet táborov odhaduje na najmenej dvetisíc.

Okrem pracovných, trestných a výchovných táborov vzniká nový druh, a to tábor vyhladzovací. Najväčším z nich bol pracovno-vyhladzovací KL Auschwitz, čiže Osvienčim. Začiatkom mája

prišiel do Osvienčimu esesák Rudol Franz Hoss, ktorý sa stal veliteľom (Hoss dostal roku 1942 od Hitlera Vojnový kríž za zásluhy i. triedy) a v polovici júna prišiel do tábora prvý transport väzňov.

Väzňov do tábora dopravovali vlakom. Do Osvienčimu chodili aj niekoľkokrát denne vlaky so šesťdesiatimi i viac vozňami. Boli to dobytčie vagóny a nezriedka bolo v jednom natlačených stopäťdesiat ľudí. Po príchode do tábora sa konali selekcie. Všetci vystúpili z vozňov a táboroví lekári ich triedili na dve veľké skupiny. Do jednej zaradili väzňov schopných pracovať a druhej povedali, že idú na hygienickú očistu a zdravotnú prehliadku. Muži, ženy, deti starci sa zoradili do päťstupov a po cestičke vysypanej ľudským popolom z krematórií, postupovali k obrovskej podzemnej miestnosti. Na tabuli bol nápis vo viacerých jazykoch: Kúpeľne a dezinfekčné priestory. Všetci sa museli vyzliecť, dostali mydlo a číslo vešiaka, kde si nechali šaty. Väzni až do poslednej chvíle nevedeli, čo sa s nimi vlastne bude diať. Chvíľu sa čudovali nad nezvyčajným výzorom sprchárne a potom cez niekoľko otvorov v strope spadli dnu zelenofialové kryštáliky, vysýpané z plechovky s nápisom Cyklón B. Za niekoľko minút sa všetci udusili. Vyznieva úplne cynický, že cyklón B vysýpali do komôr ľudí, ktorí mali na oblekoch znak organizácie Červeného kríža. Niekdedy sa selekcie nekonali a celý vlak skončil v plyne.

V Osvienčime boli štyri veľké plynové komory, každá s kapacitou dvetisíc, neskôr až tritisíc ľudí. Celkový počet obetí Osvienčimu nie je presne známy, lebo sa nerobila vôbec žiadna evidencia ľudí, ktorí šli z výstupnej rampy priamo do plynových komôr.

Väzni v pracovných častiach KL Auschwitz zarábali miliardy mariek v neznesiteľných podmienkach pre veľké firmy typu IG Farben, Hermen Goring Werke, Krupp AG, Siemens – Schuckert, Rheinmetall – Bossing, Union Werke a ďalšie. Nemci bohatli na smrti a otrockej práci miliónov ľudí.

/Pokračovanie na budúce

INFORMUJEME...

Dňa 16.6. 2005 sa žiaci ZUŠ zúčastnili celoslovenskej akordeónovej súťaže „ MUSETTE FESTIVAL MLADÝCH AKORDEINISTOV v Rajeckých Tepliaciach. Samozrejme, že neostali bez ocenení:

- „zlaté pásmo II. kategória – **Pavol Marcin**, vyuč. Mgr. Peter Zajac
- „ strieborné pásmo II. kategória – **Natália Vašková**, vyuč. Ingrid Michalková
- „ bronzové pásmo III. kategória – **Eudmila Moľová**, vyuč. Ingrid Michalková
- „ strieborné pásmo IV. kategória (duá)- **Pavol Marcin a Natália Vašková**
- „ strieborné pásmo VI. kategória – **Juliana Katuščáková**, vyuč. Mgr. Peter Zajac

Ďakujeme za skvelú reprezentáciu našej školy.

Z ČINNOSTI CVČ

Hneď prvý deň prázdnin začali niektoré deti výletom za kultúrnymi a historickými pamiatkami miest – Humenného a Hanušoviec. Zúčastnili sa ho dievčatá a chlapci, ktorí sa zapojili do zberu druhotných surovín. Do súťaže, ktorú zorganizovalo CVČ a MsPS sa zapojilo vyše osemdesiat detí, nuž a pomáhali im predovšetkým rodičia, ktorí sa zaiste potešili vyčisteným pivniciam. Mesto sa chce deťom odvdáčiť a zase za zber poskytlo autobus na obidva výlety, teda druhý bude 12. 7. 2005 do Budimíra a Prešova a to pre deti, ktoré nazbierali menej ako 40 kg. Verím, že sa prázdninovým výletom deti tešia a tak aspoň prežijú pekné dva dni z dlhých prázdnin a takto budú mať aj rodičia o nich postarané a nielen počas výletov ale aj počas dvoch týždňov prázdnin kedy bude CVČ otvorené. V závere školského roka sa do súťaže „Ahoj škola“ zapojili deti školského klubu, ktoré urobili veľmi pekné práce, spoločne sme urobili výstavku a malí výtvarníci získali sladké odmeny. Všetkým dievčatám a chlapcom základnej a stredných škôl prajem pekné, slnečné a bezstarostné

prázdniny aby si ich v zdraví a spokojnosti užili. Ak sa vám podarí brigáda tak nech ju aktívne a hlavne s vytúženou odmenou prežijete aby ste odpočínutý, šťastný a s novými zážitkami vrátili sa v septembri do svojich škôl. Nuž a my dospelí nezávidíme deťom prázdniny, ale pomôžme im ich hodnotne prežiť a buďme ohľaduplní a tolerantní (veď aj my sme boli školáci) k ich detskej roztopašnosti a mladosti.

Helena Sušinková, CVC

Či takí sme....

Kniha týždňa Rúfusov predčasný testament

Je letné ráno, Náruživé ďakujú vtáci za svoj život.	Za slniečko i za dar stromu. I nevediac i vediac, Komu.
--	--

(Milan Rúfus)

Modlitbičky a Nové modlitbičky Milana Rúfusa sú hádam z jeho tvorby najznámejšie. A právom. Aj preto by mali mať miesto v každučkej detskej knižnici. „Modlitbička. Vstúpila mi do detstva dosť zavčasu. Ešte mi z formičky detských úst vypadávali slová nedokončené – už som ju, modlitbičku, tými slovami odriekal. Prišla do mňa po uspávanke a kratučko pred rozprávku.“ Je načase venovať aspoň stránku v našom časopise takému vzácnemu človeku, akým je básnik Milan Rúfus, ktorý po rokoch dobrovoľnej samoty predstúpil pred verejnosť a predstavil svoju najnovšiu zbierku *Báseň a čas*.

Niekedy dávno na návšteve Liptova, prechádzali sme s našimi niekdajšími kolegami Hlibokými, Jánskou dolinou až k chate Milana Rúfusa s pieskoviskom a hračkami v ňom pre jeho dcérku Zuzanku, ktorá si vzhľadom na jej vývoj a zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť, dodali na vysvetlenie. Knihu rozprávok (1975), venovanú práve Zuzanke som často brávala do rúk pri svojej práci s poéziou a prednesom. Jeho básne sú citlivým odrazom sveta okolo nás, premien v ňom, cítiť v nich aj obavy z nich a neuspokojenie. Jeho poézia jemná, citlivá, ale aj prostá a zrozumiteľná povznáša dušu, obohacuje. A to potrebujeme všetci. Aj preto posúvam jeho výpovede aj k našim čitateľom a nasmerúvam ich k jeho tvorbe. Jednou z opôr Rúfusovej poézie je detstvo. „Dieťa je čisté zrkadielko doby, v ktorej žije. Ak je doba špinavá, zrkadlí špinu času,“ povedal básnik – filozof, ktorý roky tvrdí, že všetko dôležité sa udeje už v detstve.

V zbierkach z ostatných desiatich rokov sa lúčil s priateľmi, ktorí odišli na onen svet, zaspomínal si aj na básnických bratov, ale dal nahlas a trpkou Zbohom európskej kultúre. „A bezmocnosti rozumu. Odchádzaš, mocná moja,“ v básni *Pod chorým slnkom*, kde „sme si už pokazili Domov. „Že obrátiac sa chrbtom do oblohy, sme chrbtom k sebe obrátili Boha.“ Málokto básnik postavil svoju poetiku na rozlúčke a odchádzaní. Milan Rúfus tak urobil. Od svojho skutočného debutu až po svoju testamentárnu knižku *Báseň a čas*, a to je tá kniha týždňa. Lúčil sa s vlastným detstvom, so svetom robotných ľudí, svetom prísnych a presných noriem spolunažívania.

Tieto rozlúčky nazval pravým menom: Slovensko, zbohom, Čas odchodov. „Najcennejší je čas krátkych pobudnutí a v oddaľovaní rozlúčky.“ „A čas je veličina, ktorú uchopíme vždy už len ako minulé... „Nemám už na báseň? Mám ešte na spoveď. Ešte mám otázku, no neviem odpoveď.“ A otázky, ktoré básnik vie a kladie, presahujú z jedného brehu na druhý. Sú oprostené, presné, zavše vzdorovité. Ale tam, kde si ich „ustelie po seba,“ rozprestrie ako koberec poznania, tam sa stávajú ozajstnou spoveďou, ba príhovorom k Najvyššiemu. A rozlúčkou. S dejinami, uprostred ktorých je človek so „zázračným kolotočom prírody, rozlúčka s detstvom, rodičmi v spomienke: Rozlúčka s týmto svetom.

Ponímam túto zbierku básní ako vecný, nepatetický testament. Je málo prevdepodobné, že by som ešte vydal nové texty. Preto hovorím o závete.“ (Milan Rúfus)

Pripravila M. Gazdičová
(Zdroj Milan Richter, Pravda)

Po 45 rokoch

Presne po toľkých rokoch sa stretáva skupina ľudí, spolužiakov, ktorí kedysi začínali na PŠ a prežili spolu štyri krásne roky v školských laviciach i na internáte. Bolo to v poradí už deviate stretnutie, pravidelne, vždy po piatich rokoch a s programom takmer rovnakým. Stretnutie pred budovou školy, ktorá sa z vonkajšieho pohľadu takmer nezmenila. Myslím brána a škola. Len vnútro, vnútro je akési živšie, pestrejšie, zobia ho práce študentov, vynovené a dobe prispôsobené sociálne zariadenia a automat na nápoje, ktorý už býva súčasťou výbavy takýchto priestorov. Len schody, tie schody ostali rovnaké. Staré, pevné, vyšliapané. Naše kroky odtiaľ vždy viedli na cintorín zapáliť kahance a pridať kyticu na hroby našich tr. učiteľov aj spolužiakov. Tentoraz sa to zmenilo. Naše prešovské organizátorky to urobili deň predtým za nás všetkých predpokladajúc, že sa niektorým už poťažšie chodí a musím dodať, že predpokladali správne či ohľaduplne. Prešli sme mestom, vzácnym pre tých, ktorí ho navštevujú pomenej. A pri spoločnom okrúhlom stole sme mali chvíľu pocit, že sme vlastne tí istí spred 45 rokov, ale to bolo len zdanie. A predsa. Ovzdušie, atmosféra, uvoľnenie, dôvera ponúka možnosť vypovedať, zdôveriť sa. A bolo o čom. Každý z nás má prežité roky vhodné na bilancovanie. A jeho výsledkom bolo 20 rôznych osudov. Ale najprv tomu predchádzali spomienky, samozrejme tie veselšie, príhody aj šibalstvá. Každý si pamätal čosi iné, a tak sa pomaly skladala mozaika tých dávnych štyroch rokov. Po skončení školy sme stáli všetci na rovnakej štartovacej čiare, ako sa dnes zvykne hovoriť. A bola to pravda. Sme učitelia pre 1. – 5. roč., každý dostal tzv. „umiestnenku“, nikto sa nezvýšil a mohli sme začať. A to potom, už nebolo rovnaké. Nie sú dôležité mená, pre nezainteresovaných ani nič nehovoriace osudy, ale osudy všetkých nás také rôzne, také nevyspytateľné, také, aké vie pripraviť len život sám.

Na vzorke jednej skupiny, vzorke jednej generácie chcem poukázať na pestrosť ľudských osudov. Vtedajšia PŠ nás do pracovného života pripravila všestranne a myslím si všetci, že aj výborne. Väčšina ostala školstvu verná, niektorí sa vzdelávali ďalej aj v iných rezortoch a aj pracovne zakotvili inde. A to inde znamená, že žijú aj v Bratislave, v Prahe, ale väčšina na východnom Slovensku. A iné povolania? Zdá sa, že Maťo dosiahol najvyššiu priečku. Po revolúcii bol námestníkom ministra školstva, teraz ešte pracuje vo Výskumnom pedagogickom ústave v Bratislave, Elena vyštudovala architektúru, ďalší pracuje na štatistickom úrade v Prahe. Čo je to za väzba, vzťah, ktorý pretrváva po toľkých rokoch, keď aj tí z Bratislavy dokážu merať cestu do Prešova, alebo z Prahy poslať obsiahly list, ospravedlňujúc síce svoju neúčasť, písaný po slovensky, obsahom, aký sa píše najlepším priateľom, s priloženými fotografiami svojej rodiny aj s priloženou českou bankovkou, vraj sponzorské. Každý z nás už prežil časť života v náväznosti na iných ľudí, spolužiakmi pri ďalšom štúdiu, a predsa to priateľstvo pretrváva. Spomeniem ešte raz Maťu a Laca, tiež nášho spolužiaka, obaja zo Solivaru. Ich vzťah bol vtedy aj teraz príkladný a iste aj úprimný. Potvrďuje to pozdrav od spomínaného Laca, ktorý absolvoval vážnu operáciu v Bratislave a Maťo ho pravidelne navštevuje. Laco pochádza z rómskej rodiny, ale v živote si našiel správne miesto a uplatnenie. Rovnako aj jeho rodina. Také a podobné priateľstvo má veru vysokú hodnotu. Z končiacich 32 nás bolo 20. Žiaľ, štyria sa s nami už nikdy nestretnú, niektorých pripútala na lôžko choroba alebo iné rodinné dôvody, pobyt v zahraničí apod. Odoslanou a podpísanou pohľadnicou neprítomným snažíme sa kontakt udržať aspoň takou formou. A osobné výpovede tie boli naozaj rôzne. Poznačené stratou partnera či dieťaťa, nespokojnosťou so smerovaním svojich detí, aj nezamestnanosťou po prepúšťaní zo škol. služieb v jednej rodine aj niekoľkých súčasne, vlastnou

chorobou a jej následkami i chorobou blízkych, upísanie sa zaujímavej ale ťažkej práci s hluchonemými deťmi, tiež ťažkou a zložitou prácou s čiste rómskymi deťmi na Luníku IX. v Košiciach, nehody v rodinách, slabé ekonomické zabezpečenie alebo naopak úspešné podnikanie a ekonomická prosperita, ale aj ťažký údel pri starostlivosti o dve postihnuté deti, imobilné, matkou, bez partnera.

Život je vlastne o ľuďoch, ich vzájomnom stretávaní sa, vzťahoch, kontaktoch. Šťastné sú stretnutia s ľuďmi, s ktorými nám je dobre. Myslím si, že to naše takým bolo ale aj to zásluhou tých, ktorí to dokázali už deviaty krát. Sú to hlavne dve nielen spolužiačky, ale aj sesternice, ktoré si iste výborne rozumejú, vzájomne sa dopĺňajú, v súčasnosti vedú Klub kresťanských učiteľov v Prešove a ich životy osobný aj rodinný, odzrkadľuje ich kresťanské ctenie, ľudskosť a dobrotu. Organizačný tím dopĺňa muž tiež z Prešova, rovnako obetavý a zodpovedný.

„Mala som pocit, že som medzi ľuďmi, kde nikto nikomu nechce zle, kde mi nič nehrozí, cítila som sa uvoľnená, v bezpečí, som medzi dobrými ľuďmi.“ Takého vyznania nášmu stretnutiu sa dostalo od už spomínanej Eleny (ináč sestry nášho p. Nováka), ktorá žije v Bratislave. A k tomu už naozaj niet čo dodať.

M. Gazdičová

Čas prázdnin

Prázdniny, zaslúžené, vytúžené, očakávané a ešte také i onaké pre žiakov, študentov i učiteľov sú tu zas. Na čo sa cez prázdniny najviac tešíš? Zvykla som sa opýtať pri záhadnom stretnutí s tými, ktorých poznám a bežne stretávam. Žiadne veľké plány ani približné návrhy nepadli v odpovediach. Najviac rezonovali odpovede – konečne nemusíme vstávať do školy, aspoň sa dobre vyspím, nemusím sa pripravovať na vyučovanie, teším sa na futbal s chlapcami, na opekačku a tí starší na dostatok voľného času, vzájomné stretnutia s konkrétnymi priateľmi, vycestovanie aj nejaký výlet a pod. Doprajme im teda, nech sú ich predstavy splnené a prázdninový program naplnený. Ak som použila výraz – doprajme, myslím tým všetci, ktorí prídu do styku s prázdninujúcimi deťmi, tí priamo zainteresovaní ešte viac, vytvoríme im podmienky na využitie ich prirodzenej potreby pohybu, pohybu čo najviac na vzduchu a v prírode. Len týždeň stačil na to, aby miesto, ktoré som najprv označila za cieľ vychádzok a hier detí z Fučíkovej ulice v Potučku sa zmenilo na nepoznanie. Chlapci v zápale futbalovej hry, pri ktorých som sa pristavila, zelený trávnik, bránky, všetko na jar vždy svojpomocne upravené a udržiavané. A neskôr – ani bránky, trávnik rozrytý koľajami, kaluže blata a navožené kmene stromov. A je po ihrisku, po nadšení.

A ja neverím, že by sa nenašiel spôsob zachovať rovnováhu, nesklamať deti a splniť pracovné úlohy. A ak pri vzájomných stretávkach človek začuje dnes veľmi populárne – dovi..., dopo..., dobrý..., nech nemyslí, že ste zle počuli, nemusí to byť ani prejav neúcty či nedostatku kultúry. Skôr si myslím, že to bude o dôvere a o akejsi vzájomnej sympatii a tiež o prázdninách.

Nech im k tomu okrem nás pomôže aj dobré počasie, letné slnko, pohoda a bezpečie na každom kroku.

M. Gazdičová

Do pozornosti čitateľov

Čo treba vedieť o dovolenke

Aká je výmera dovolenky

- ❑ základná výmera dovolenky je najmenej štyri týždne
- ❑ čas, keď zamestnanec pracoval v cudzine, sa zaratúva, ako keby pracoval na území SR
- ❑ ak pracoval naraz u viacerých zamestnávateľov, zaratúva sa odpracovaný čas len raz
- ❑ zamestnancovi s nerovnomerne rozvrhnutým pracovným časom patrí toľko pracovných dní dovolenky, koľko ich na jeho dovolenku pripadá v celoročnom priemere
- ❑ zamestnancovi, ktorý nepracoval u jedného zamestnávateľa aspoň 60 dní, patrí dovolenka v dĺžke jednej dvanástiny dovolenky za kalendárny rok za každých 22 odpracovaných dní

Prenášanie dovolenky

tri dôvody, pre ktoré má zamestnanec nárok na prenesenie dovolenky do ďalšieho roka:

1. naliehavé prevádzkové dôvody
2. zamestnávateľ neurčil nástup na ňu
3. prekážky v práci

Dodatková dovolenka

- ❑ nárok na dodatkovú dovolenku v dĺžke jedného týždňa má zamestnanec, ktorý pracuje po celý kalendárny rok pod zemou pri ťažbe nerastov alebo pri razení tunelov a štôlní, ale aj zamestnanec, ktorý vykonáva práce obzvlášť ťažké alebo zdraviu škodlivé
- ❑ ak za takýchto podmienok pracuje iba časť roka, patrí mu za každých 22 dní jedna dvanástina dodatkovej dovolenky
- ❑ dodatková dovolenka sa musí vyčerpať, neprepláca sa

Ako sa kráti dovolenka

Komu môže byť skrátená

- ❑ tomu, kto neospravedlnene zameškal pracovnú zmenu
- ❑ tomu, kto zameškal viac ako sto pracovných dní, napríklad z dôvodu: rodičovská dovolenka, základná služba, civilná služba alebo iné dôležité osobné prekážky v práci
- ❑ pri tých, ktorí zameškali viac ako sto pracovných dní, musí zároveň platiť podmienka, že v danom kalendárnom roku im nárok na dovolenku vznikol, čiže že odpracovali aspoň 60 dní
- ❑ zamestnancovi, ktorý nepracoval pre výkon trestu odňatia slobody, za výkon väzby

O koľko sa kráti dovolenka

1. za neospravedlnene vymeškanú zmenu sa kráti o jeden až dva dni
2. zamestnancovi, ktorý zameškal viac ako sto pracovných dní, sa kráti takto:
 - za prvých sto zameškaných pracovných dní sa kráti o jednu dvanástinu
 - za každých ďalších 22 zameškaných dní tiež o jednu dvanástinu
3. tomu, kto bol vo väzení, sa kráti dovolenka za každých 22 takto zameškaných pracovných dní o jednu dvanástinu

Zabezpečenie stravovania

- ❑ zamestnávateľ je povinný zabezpečiť zamestnancom vo všetkých zmenách stravovanie zodpovedajúce zásadám správnej výživy priamo na pracoviskách alebo v ich blízkosti, túto povinnosť nemá voči zamestnancom vyslaným na pracovnú cestu
- ❑ na účely stravovania sa za pracovnú zmenu považuje výkon práce dlhší ako 4 hodiny

- ❑ ak pracovná zmena trvá viac ako 11 hodín, zamestnávateľ môže zabezpečiť poskytnutie ďalšieho teplého jedla
- ❑ zamestnávateľ je povinný prispievať na stravovanie vo výške najmenej 55% ceny jedla, najviac však na každé jedlo do výšky 55% stravného poskytovaného pri pracovnej ceste v trvaní 5 až 12 hodín
- ❑ aktuálna suma stravného je 80 Sk
- ❑ zamestnávateľ poskytuje aj príspevok na stravovanie zo sociálneho fondu či zisku
- ❑ ak zamestnávateľ nemôže zabezpečiť stravovanie na pracovisku, poskytne zamestnancovi finančný príspevok (suma stravného – 80 Sk)

Čo treba vedieť o prestávkach v práci

Prestávky na jedlo

- ❑ zamestnanec má nárok na prestávku na odpočinok a jedenie
- ❑ na takúto prestávku v trvaní 30 minút má nárok každý zamestnanec, ktorého pracovná zmena je dlhšia ako šesť hodín
- ❑ u mladistvého zamestnanca stačí, ak zmena trvá viac ako štyri a pol hodiny
- ❑ prestávky sa neposkytujú na začiatku ani na konci pracovnej zmeny
- ❑ nezapočítavajú sa do pracovného času
- ❑ prestávky, ktoré sa poskytujú kvôli zachovaniu bezpečnosti a zdravia pri práci, sa do pracovného času započítavajú

Prevzaté Pravda 14. 6.2005

Trh zaujímavostí

Kvet je magický symbol

V množstve symbolov, ktoré máme k dispozícii, zaujíma kvet mimoriadne miesto. Je to magický posol v rozličných, hlavne v sviatočných situáciách ľudského života. Starí Aztékovia so svojej písomne zachovanej lyriky kvet porovnávali s ľudským telom, ktoré podobne rýchlo rozkvitne a zvädne. Krása prírody je vhodným príkladom neopísateľnosti vesmírnej prírody ako súčasti nášho bytia. Júl ako letný mesiac je charakteristický nádherne rozkvitnutou prírodou. Svojou symbolikou kvetov prerastá až do nasledujúceho mesiaca, preto prvý august je Dňom kvetov. Kvet by sme mali venovať oslávencom nie hocikako, ale podľa určitej symboliky, ktorá sa viaže na jednotlivé mená v kalendári. Ženy s menami, ktoré nie sú uvedené v kalendári, by sme mali obdarovať práve na Deň kvetov 1. augusta. Je dobré si uvedomiť, že kvet je symbolom rozkvitnutého života a svojou hviezdnicovou stavbou je symbolom Slnka a celého sveta. V kresťanskej symbolike je hore obrátený kalich kvetu symbolom prijímania Božích darov. Niekoľko príkladov čo kedy darovať:

1.7. Diana – klinček alebo žlté kvety

10.7. Amália – Žlté georgíny

13.7. Margita – Margarétky

18.7. Kamila – Kytica rumančekov

22.7. Magdaléna – Ruža

23.7. Oľga – Kvet hlaváča

24.7. Kristína – Kytica bielych ruží

26.7. Anna, Hana – Kytica ruží alebo kvety bledule jarnej

27.7. Božena – Purpurovočervený ibiš

29.7. Marta – Kvet zínie pôvabnej alebo „Kvet ohňa“

30.7. Libuša – Kytica rozmarínu (rastlina, ktorá bola v obľube starých Slovanov)

Pozoruhodné je aj používanie symboliky farieb kvetov. Biela – nevinnosť, červená – vitalita, modrá – tajomnosť, žltá – teplo.

Spracovala Gazdičová (zdroj Vitalita)

Sprievodca svetom etikety

Aj von, aj dnu

Do neznámej chodby, brány, kaviarne, miestnosti vchádza muž ako prvý. Platí to aj pri odchode, pretože vchádza so svojou partnerkou v podstate do neznáma a muž má ženy chrániť. Ved' nakoniec za dverami sa môže skrývať všeličo, nie? Na ulici si partnerka vyberie sama stranu, po ktorej chce kráčať. Kedysi mohla ísť len po pravej strane muža. To sa aj dnes dodržiava pri oficiálnych a slávnostných príležitostiach. Na ulici platí, že muž kráča na strane väčšieho nebezpečenstva, napr. pri okraji chodníka. Každá žena nosí kabelku a kráča vedľa svojho partnera tak, aby ho neudierala. I tu však platia výnimky. Ak sme napr. v reštaurácii, odkladáme si kabáty do šatne a vidíme, že vnútri je „bežná“ situácia, teda nič nehrozí, púšťame dnu ako prvú partnerku. Ak mladšia zamestnankyňa púšťa ako prvého svojho šéfa, je to prejav úcty, nemusí ísť o servilnosť. Pánom možno odporučiť toto: ak nie ste si istí situáciou za dverami, vchádzajte ako prví, v opačnom prípade púšťajte ako prvé svoje spoločníčky.

Aj drobnosť poteší

Tou je poskytnutie pomoci partnerke pri vyzliekaní a obliekaní si kabáta. Je to výraz úcty k opačnému pohlaviu a našej dobrej výchovy. Ďalšou takou drobnosťou je poskytnutie ramena na exponovanejších úsekoch, napr. pri schádzaní dolu schodmi, pravda, ak sú dostatočne šikmé. Nebezpečné úseky na ulici (jama prikrytá doskami a pod.) ako prvý prechádza muž, a to nielen preto, aby svojej partnerke ukázal, kade má prejsť, ale aby súčasne vyskúšal bezpečnosť, v tomto prípade „pevnosť“ dosky.

Z P O Z

Do radov obyvateľov nášho mesta sme privítali

Tomáša Nováka

Líviu Šamkovú

Miroslava Študyho

Jadranku Fedákovú

V mesiaci júli a auguste svoje životné jubileá oslávia

Darina Červíková	50	Anna Szépvová	50
Magdaléna Fečová	50	Mária Končárová	50
Marta Habšudová	50	Anna Dreveňaková	50
Anna Halúšková	50	Mária Gregová	50
Ladislav Kurej	50	Ján Čurlík	50
Juraj Pribula	55	Agnesa Sukovská	55
Pavol Mikula	55	Dušan Jankuv	55
Mária Janovičivá	60	Milan Matej	55
Mária Šimová	60	Dušan Kurej	55
Ján Janovič	60	Anna Hlavinková	60
Zuzana Kožlejšová	65	Zuzana Mikulová	65
Irena Ivanisková	65	Emil Mati	65

Mária Kmecová	65	Jozef Novák	70
Peter Bratko	70	Anna Ľuníková	80
Anna Dzurišová	75		
Mária Studená	75		
Zuzana Šimková	85		
Manželstvo uzavreli			

Daniel Kmec - Anna Kyjaková
Giraltovce Harhaj

ŠPORT

Futbalisti MFK Slovan Giraltovce postupili do III. Ligy !

Dokázali to !

Nervy drásajúci záver IV. Futbalovej ligy sa skončil. Trio mužstiev Giraltovce, Nižná Šebastová a Pušovce do posledného hvizdu bojovala o primát severnej skupiny. Po každom kole sa situácia menila. Nás však teší fakt, že definitívnym víťazom súťaže sa stali Giraltovce. Je to druhý najvýznamnejší úspech klubu v histórii, keď sa zaradil vedľa postupu do krajských majstrovstiev v roku 1978. Jako najväčší úspech eviduje štatistika postup do II. SNL v roku 1982. Prvenstvo Slovana v tomto ročníku sa nerodilo ľahko o čom sme na stránkach Spravodajcu často informovaní. Na dosiahnutie tohoto veľkého úspechu bolo treba veľa úsilia, obetavosti a zodpovednosti. Výbor MFK sa o to snažil a zabezpečil chod klubu a vytvoril tým podmienky pre všetky futbalové kolektívy. V prvom rade treba poďakovať hráčskému kolektívu a celému realizačnému tímu (káder sme uverejnili pred začiatkom jarnej časti. Aj keď sa mu v niektorých zápasoch nedarilo a po zbabraných výsledkoch sa dokázal zmobilizovať a súťaž vyhrať. Poďakovanie patrí aj Mestskému úradu na čele s primátorom mesta za veľkú pomoc. Nemožno zabudnúť na pomoc sponzorov bez ktorej by sa tento úspech zrodil len veľmi ťažko. Všetci si zaslúžia uznanie a poďakovanie. V pozadí úspešnej sezóny sú však aj ľudia, ktorých nie je na ihrisku priamo vidieť. Sú to J.Čellár a M.Kecerová. Ich zásluhou nastupovali futbalisti Slovana na výborne pripravenú hraciu plochu a vždy perfektne prichystanom výstroji.

Želáme futbalistom Giraltoviec v III.lige veľa úspešných výsledkov, dobrú hru a zvýšený počet divákov.

Trocha štatistiky :

Najviac zápasov odohrali :

29 – P.Partila, J.Mati, J.Ivan
28- Ľ.Hvišč

Najviac gólov :

18- Ivan
14- Eliáš
8- Mati

Ž.K - spolu :45

6- E.Partila, Eliáš

Č.K - spolu :1

Kisel'

Program MFK Slovan na august a september

3.8.	Slovan – Krompachy
6.8	Šp.N. Ves – Slovan
14.8	Slovan- Sabinov
21.8	Slovan - Trebišov
28.8	Svidník- Slovan
4.9	Slovan- Stará Ľubovňa
11.9	Barca- Slovan

Mladí žali úspechy

Tajomník MFK Slovan Giraltovce Miroslav Dvorský nám povedal o účinkovaní mládežníckych družstev: „ Tohtoročná sezóna patrila medzi najúspešnejšie v Giraltovskom mládežníckom Futbale. Naši chlapci dosiahli veľmi pekné výsledky a počas celého roka bojovali na čelných miestach svojích súťaží. Starší dorast vyhral svoju IV. Ligu a postúpil do III. Ligy. Mladší dorast vybojoval I. Miesto v okresných majstrovstvách a zaradil sa k staršiemu dorastu a bude mu robiť dvojičku v spomínanej III. Lige. Veľmi dobre si viedli naše žiacké družstvá. Mladší žiaci sa stali víťazom II. Ligy a starší žiaci obsadili pekné siedme miesto vo veľmi silnej konkurencii. Sú to veľmi krásne výsledky a vďaka patrí všetkým, ktorí sa o mládež v našom klube starali. Potrebujeme ešte pár rokov aby sa mohla dobrá práca s mladými adeptami futbalu prejaviť v seniorskom mužstve. Mladí musia získavať skúsenosti a potom bude prechod k seniorom ľahší. Aj týmto pozývam fanúšikov futbalu v Giraltovciach na návštevu našich mládežníckych zápasov, ktoré sa budú hrať pravidelne každú sobotu na našom štadióne, alebo v blízkej Marhani ! “

MVDr. Miroslav Deutsch

Poliklinika Giraltovce ILB, s. r. o.

Rozpis pohotovostných služieb na mesiac júl 2005

Tel. č. na dispečing pohotovosti a dopravnú službu – **054 / 732 22 60**

Pondelok – piatok (od 16,00 – do 07,30 hod.)

Sobota, Nedeľa (od 07,30 – do 07,30 hod.)

1.7.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Dvorčáková
2.7.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Tkáčová G.
3.7.2005	MUDr. Fotta	PKL ILB, s.r.o.	Tkáčová A.
4.7.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Gurčíková
5.7.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Michalčíková
6.7.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Katuščáková
7.7.2005	MUDr. Fotta	PKL ILB, s.r.o.	Michalčíková
8.7.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Tkáčová A.
9.7.2005	MUDr. Vlček	PKL ILB, s.r.o.	Katuščáková
10.7.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Gurčíková
11.7.2005	MUDr. Vlček	PKL ILB, s.r.o.	Tkáčová G.
12.7.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Balajová
13.7.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Dvorčáková
14.7.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Gurčíková
15.7.2005	MUDr. Smolko	PKL ILB, s.r.o.	Katuščáková
16.7.2005	MUDr. Smolko	PKL ILB, s.r.o.	Dvorčáková
17.7.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Balajová
18.7.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Michalčíková
19.7.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Tkáčová A.
20.7.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Tkáčová G.
21.7.2005	MUDr. Smolko	PKL ILB, s.r.o.	Balajová
22.7.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Dvorčáková
23.7.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Tkáčová G.
24.7.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Tkáčová A.
25.7.2005	MUDr. Vlček	PKL ILB, s.r.o.	Gurčíková
26.7.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Katuščáková
27.7.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Michalčíková
28.7.2005	MUDr. Fotta	PKL ILB, s.r.o.	Tkáčová A.
29.7.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Tkáčová G.
30.7.2005	MUDr. Vlček	PKL ILB, s.r.o.	Michalčíková
31.7.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Katuščáková

PhDr. Lucia Imreová
Poliklinika Giraltovce ILB, s.r.o.
konateľ

Z redakčného stola

Je leto, čas prázdnin. Deti bez príznačných školských povinností bývajú v tom čase zraniteľnejšie ako inokedy. Viac času trávia pri vode, v lese, v prírode, na ulici, na ceste... Majme s nimi viac trpezlivosti, venujme im v tomto čase viac pozornosti, darujme im aj najvzácnejšiu ľudskú investíciu – náš čas.